СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 214. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 15-го ВЕРЕСНЯ 1950. No. 214. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 15, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ПІДНОСЯТЬ ДО 17 БІЛІОНІВ ОБОРОННІ ФОНДИ

Вашингтон, 13 вересня. — Сенатська комісія приділів одноголосно одобрила бил про необхідню оборону, в якому передбачений видаток в сумі $17,185,000,000 на озброєння Злучених Держав і заприязнених країн закордоном проти агресії.

Цей законопроєкт перейшов уже в палаті репрезентантів 26 серпня 310 голосами проти 1. Сенатська комісія додає до фондів ще свіжих $414,000,000. Тому, що Конгрес пл'янує виїзд на вакації ще біжучого тижня, надіються швидкого вкінчення цього законопроєкту..

Він містить майже все, чого домагався президент, щоб сфінансувати війну в Кореї і приготовитися проти комуністичної агресії денебудь вона трапилась би. Крім видатку $11,640,000,000 на оборону Злучених Держав, бил передбачує видаток $4,000,000,000 на допомогу заприязненим країнам..

НЕ БУВ ДОКТОРОМ, А ПЕРЕВОДИВ ОПЕРАЦІЇ В ШПИТАЛІ.

Добс Феррі, Н. Й. — Лікар, Вилієм Р. МакКлід, який виконував п'ять років лікарську практику і переводив операції в шпиталі, попався в тюрму у повіті Вестчестер за ошуство. Він не мав навіть покінченої середньої школи, не говорячи вже про медичні студії. Він знає добре латинські й англійські медичні вислови і тому не звертали на нього уваги. Його операції на пацієнтах у шпиталі були завжди успішні. У шпиталі в Добс Фері переводив операції без одної помилки. В одним положничим шпиталі в Брукліні він помагав при 475 породах. Його ошуство відкрили, коли не заплатив рати за авто.

НЕСПОДІВАНА ПІДВИШКА ЦІН НА ВОЄННІ МАТЕРІЯЛИ.

Вашингтон. — Урядовці департаменту оборони завважили, що від вибуху війни в Кореї почали скакати вгору ціни на воєнні матеріяли до непрcalled висоти, бо аж до 300 відсотків. Це зменшує можливість обмежитися на видатки, ухвалені вже Конгресом і тому назріває думка, щоб президент використав якнайшвидше нові повновласти ухвалені Конгресом для контролі цін. Загальне поміщення таке, що вже тепер пересічна ціна воєнних матеріялів зросла на 25 відсотків. На підставі закону президент може завернути ціни до висоти, яка була 25 червня або й давніше. В цій справі ідуть уже студії.

ПРИХАЛА ДО НЮ ЙОРКУ, ЗАГУБИЛА ШЕСТЕРО ДІТЕЙ.

Ню Йорк. — Вдова зі стейту Норт Каролайна, мрс. Рут Стівенс, приїхавши до Ню Йорку була здивована міським рухом, що згубила всі шестеро дітей, які привезла зі собою. Наймолодше має один місяць від уродження. Вона залишила їх в якімсь домі, де найшла хвилево пристановище і не завважала адреси.

● Ветерани „Чужинецьких Воєн" ... комунізму. Пості мають прислати програми до головної кватирі у Вашингтоні. За найкращий проєкт назначена нагорода 35,000 долярів для посту.

Міністри західних потуг рішили збільшити німецьку поліцію

Ню Йорк, 14. вересня. — Міністри закордонних справ трьох західних великодержав: державний секретар Дін Ачесон, британський секретар закордонних справ Ернест Бевин і французський міністер закордонних справ Роберт Шуман на вчорашніх спільних нарадах в готелі Волдорф-Асторія погодились принципово на поважне збільшення поліційних сил Західної Німеччини. В повідомленні не сказано, чи ці сили мають бути використані тільки для збереження внутрішньо-німецького ладу, чи теж мають бути включені в спільну західно-европейську оборонні підготовку проти сподіваного совєтського нападу. Наради міністрів є строго таємні, але відомо, що протягом двох днів засідань секретар Ачесон сильно обстоював необхідність створення західно-німецької збройної сили, яка так і називалася б. Бевин і Шуман, натомість, обстоювали думку, що під цю пору можна німцям дозволити тільки на „відповідну поліційну силу" для вдержання внутрішнього ладу. Німеччина має тепер 10,000 федеральної поліції та около 100,000 краєвої, різно вишколованої і окремо адміністрованої. В повідомленні не спрецизовано до...

(Докінчення на стор. 4-тій)

ГЕН. ДЖОРДЖ С. МАРШАЛ, іменований президентом Труманом секретарем оборони на місце Луї Джансона.

ГЕН. ОМАР БРЕДЛІ, предсідник об'єднаних шефів штабу збройних сил, дістав п'яту зірку. Сенат у Вашингтоні одноголосно ухвалив йому цю найвищу військову рангу.

ЗАХІДНА ЕВРОПА ВДОВОЛЕНА ПРИЗНАЧЕННЯМ МАРШАЛА

Париж, 14. вересня. — Призначення ген. Маршала секретарем оборони Злучених Держав на місце Луї Джансона прийнято в західно-европейських столицях з помітним вдоволенням. Це не тільки тому, що ім'я Маршала зв'язане тут з могутньою американською допомогою, що дозволила Европі „стати на ноги" після воєнної руїни, але теж з огляду на відомі військові спосібності та політичні переконання цього вояка і державного мужа в одній особі. З приходом Маршала до уряду добачується теж можливість цілого ряду змін в американській політиці, що можуть наступити після виключення існуючих досі розбіжностей між департаментом оборони і департаментом державним, що проявилися свого часу в заяві секретаря фльоти Мейтюса в користь превенційної війни проти Совєтів, з чим не погоджується президент Труман і секретар Ачесон. Ціла европейська преса, з вийнятком лівої, заняла недвозначно прихильне становище до останньої зміни на пості американського секретаря оборони. Тепер тільки совєтська преса повідомила про зміну, але не висловлюючи на цю тему жадних коментарів.

ПІВДЕННІ КОРЕЙЦІ ВИСАДИЛИ В ПОВІТРЯ ВОРОЖИЙ КОРАБЕЛЬ

Токіо, 14. вересня. — З головної кватирі ген. Мек Артура повідомлено, що вчорашнього дня південно-корейський корабель на водах в Заливі Гейджу на південь від комуно-корейської столиці Пйонгйанг, одиноким гарматним вистрілом висадив в повітря ворожий корабель. Він був навантажений мінами.

ДАЛЬШІ УСПІХИ АЛІЯНТІВ НА КОРЕЙСЬКОМУ ФРОНТІ

ЗВІЛЬНЕНО ІЗОЛЬОВАНУ ВОРОГОМ БАЗУ БІЛЯ ПОГАНҐ. ВОРОГ ВТІКАЄ НА ПІВНІЧНИЙ СХІД.

Токіо, 14. вересня. — Американські і південно-корейські війська продовжують свої місцеві протинаступи на поодиноких ділянках корейського фронту, здобуваючи новий терен та закріплюючи свої оборонні лінії — повідомляється з головної кватирі ген. Мек Артура. До найзамітніших боєвих дій прийшло на північно-східному секторі фронту, головно в районі зайнятого раніше червоними портового міста Поганґ, де оборонці звільнили вже майже від тижня ізольовану ворогом американську повітряну базу на східному побережжю, евакуовану самою авіяцією, але яка була в руках відділу оборонців. Сьогодні вранці база була ще в засягу ворожої артилерії. Проте, розбитий ворог втікає на північ і база вкоротці вже знову зможе бути використана авіяцією для фронтових дій. На найдальше висуненому ворожому фронті на лінії на схід від головного шляху між Йонгчон—Кйонгджу ворог робить розпачливі зусилля для вдержання своїх позицій, окопуючись в районі місцевости Антанґ. Погіршена вчора погода дещо утруднювала акцію авіяції. В районі Поганґ червоні сконцентрували найкращу свою дивізію, що складається головно з ветеранів китайської війни. Ворожі втрати за вчорашній день виносили знову около 2.000 вояків. Аліянтські війська віддалені ще на приблизно чотири милі від Поганґ, що його, виходило б, червоні намагаються за всяку ціну вдержати. В північно-західному куті фронту в районі Тайґу прийшло до запеклих місцевих боїв за стратегічні височини. Аліянтські війська і тут мали значні успіхи. Патрулі стаціонованих на тому фронті британських гірських батальйонів переправлялися на ворожу територію аж за ріку Нактонґ, турбуючи ворога та здобуваючи полонених. На цьому фронті знову відбувався сильний артилерійський двобій. Оживлену активність ворога, правдоподібно підготовку до нового наступу, стверджується на фронті між рікою Нактонґ і південним побережжям. Одна така спроба наступу вже відбулася сьогодні вранці, але була відбита, головно аліянтською артилерією, з великими втратами для ворога.

ГЕН. ДЕЙВИДСОН ГЕРОЄМ ДНЯ НА ФРОНТІ

На фронті в Кореї, 14. вересня. — Генерал бригади Гер Г. Дейвидсон, відомий герой футбольного спорту між кадетами військової академії у Вест Пойнт, став сьогодні теж героєм дня на фронті в Кореї, як його „дивізія окремих доручень", зложена з американців і корейців, бравурним рейдом звільнила з ізоляції авіяційну базу біля Поганґ, і в додатку оточила „по дорозі" 3.000 большевиків в гірській кітловині. Оточеним комуністам залишається ще тільки мала можливість „інфільтрації" до своїх власних ліній через непрохідні гірські верхи, що є дуже мало правдоподібне, тим більше, що фронтова лінія від них віддалюється. Американська авіяція зі свого боку не дає оточеному ворогові багато часу до надуми, Ген. Дейвидсон був висланий на ту ділянку фронту для „поправки положення" що він і зробив.

НОВА АМЕРИКАНСЬКА ПРОТИТАНКОВА ЗБРОЯ

На фронті в Кореї, 14. вересня. — Американська авіяція користується тепер на фронті в Кореї новою протитанковою зброєю, перед якою не може встоятися навіть найгрубший і найтвердший танковий панцер. Це є новий рід ракет, для яких випродуковані совєтами ворожі танки є „качками в ґнізді" та розлітаються на куски, як поцілені.

КОМУНІСТИЧНІ ОПІКУНИ ПІДУТЬ ПІД СУД

Ирл Бравдер, колишній голова Комуністичної партії; Фредерик Вандербілт Філд, мільйонер — щедрий жертводавець на комуністичні цілі; Филип Джафі, який був головною особою, довкола якої зосереджено слідство в справі викрадання урядових документів для „Амерaзії" — усіх їх ухвалила сенатська комісія закордонних справ поставити під суд за непослух Конгресові. Вони мали бути свідками, коли сен. Джозеф МекКарті закидав, що департамент стейту переповнений комуністами і їх симпатиками, одначе вони відмовили свідоцтва. Ухвала піде до одобрення повного сенату, а опісля до департаменту справедливости для поставлення їх під суд.

Інші справи, зв'язані з контролею над комуністами представляються так: Ухвалений обома палатами законопроєкт про реєстрацію комуністів і їх фронтів стане законом, бо загальна думка така, що президент не покладе вета проти нього під напором прилюдної опінії. Президент буде рахуватися з тим, що подавляюча більшість Конгресу голосувала за законопроєкт, отже може ухвалити його поновно понад його голову. Щоб президент не поклав свого вета, після того, як Конгрес роз'їдеться на вакації, конгресмени задумують остатися так довго у Вашингтоні, доки президент не вирішить долю цього законопроєкту.

ЕКСПОРТ ДО РОСІЇ ЗМЕНШЕНИЙ НА 90%.

Вашингтон, 13 вересня. — Секретар торговлі Чарлс Соєр виявив, що посилки до Росії зменшилися на 90 відсотків у порівнянні з кількістю посилок в 1947 р. коли то вивіз американських матеріялів до Совєтів уважався за нормальний. Тепер ще загострено контролю над експортом до Росії, щоб віднести перемогу у корейській війні. Вивіз може бути дальше зменшений, щоб забезпечити внутрішні американські потреби і щоб збільшити воєнну продукцію.

БРИТАНІЯ ЗДІЙСНЮЄ „МАЙЖЕ ВОЄННУ" ПРОГРАМУ

Лондон, 14. вересня. —Вслід за „частинною мобілізацією" в Злучених Державах, теж — Британія рішила здійснити „майже воєнну" програму, яку вважає найкращим засобом для збереження миру. На цю тему говорив вчора в парляменті державний секретар господарських справ Гюґ Ґетскіл, заявляючи: „ми не робимо цих майже воєнних приготувань в переконанні, що війна є неминуча або що немає жадного іншого виходу. Ми збільшуємо нашу збройну силу, бо віримо, що це є єдиним засобом для зменшення можливостей війни". До цих „майже воєнних" оборонних заходів Британії належить не тільки цілий ряд господарських приготувань, але теж конкретне збільшення британських збройних сил дома і в Німеччині та відповідний поспіх в цих заходах.

КОМУНІСТИ ВЖЕ ЩЕЗАЮТЬ У ПІДЗЕМЕЛЛІ.

Вашингтон. — Директор Федерального Бюра Інвестиґацій, Едґар Дж. Гувер, повідомив сенатську комісію, що комуністи вже ховаються у підпілля, а це утруднює працю федеральних агентів при вислідженні комуністичних затій. Вже від початку корейської війни можна було завважати, як визначніші комуністичні провідники десь щезають. Внаслідок того проблема з контролю комуністів розростається до таких розмірів, що колишня контроля над націстами була забавкою в порівнянні з теперішнім завданням Еф Бі Ай. Щезаючи з поверхні життя, комуністи нищать за собою всякі сліди, палять документи, замикають свої клюби, розв'язують товариства. Най...

ГЕН. ВОЛКЕР ЗАПОВІДАЄ АЛІЯНТСЬКИЙ НАСТУП „ВКОРОТЦІ"

На фронті в Кореї, 14. вересня. — Командант американської Восьмої Армії в Кореї, ген. Волтон Г. Волкер, пообіцяв вчора своїм військам, що аліянтський генеральний наступ на ворога почнеться „вже скоро". При цьому він теж не залишив жадного сумніву, що цей наступ, довго і старанно підготовлюваний, зможе закінчитися тільки повним розгромленням ворога. Відвідуючи кватирі поодиноких полків і команди пості поодиноких боєвих з'єднань, командуючий генерал ствердив, що він помітив виразно послаблення ворога на цілому фронті, тоді як сили Об'єднаних Націй з кожним днем зростають. Дотеперішня акція оборонців полягала головно в тому, щоби „виграти на часі", при чому завдавано ворогові величезних втрат та головно знищувано його воєнну машину в запіллі, створюючи цим передумови до кінцевої розправи, яка в таких обставинах може закінчитися тільки повною перемогою над ворогом.

ТРУМАН ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ „КИДАННЯ КАМІННЯМ"

През. Труман висловив свій протест проти — як він каже — „забави кидання камінням на людей, які мають обов'язок переводити урядові діяння". Він виголосив несподівано промову на конвенції Красного Товариства Поштових Наглядачів і в ній жалувався, що багато людей займається таким спортом. „Останніми часами дійшло до того, що годі найти чоловіка, який підн'явся б якогось обов'язку, коли він зазнав уже важкого наступування на іншім клюючім становищі" — міркував Труман. Хоч він не згадав по імені секретаря оборони Луї Джансона, то треба було догадатися, що це про нього була мова тому, що він зрезигнував під навалою критики з усіх боків. Одначе Труман згадав, що головний поштмайстер Джессі М. Доналдсон це фаховий урядовець і що він назначив другого професійного чоловіка, а саме ген. Джорджа Маршала секретарем оборони. Він висловив теж признання поштові організації, створеній з фахових людей і тому американська пошта є найбільш ефективна в світі.

„ГОЛОС АМЕРИКИ" ПОШИРЕНО НА 24 ГОДИН ДЕННО

Із фондів, признаних сенатом у висоті $97,212,000 має бути вжитих $48,000,000 на поширення програми „Голосу Америки". З теперішних 36 годин денно він має збільшитися до 54 годин, коли скінчиться теперішній скарбовий рік. Тепер іде „Голос" цілу годину до Кореї, замісць 15 мінут, як було давніше. Дальше буде розширена програма і на ґеорґійську мову, тому, що Сталін походить з кавказького племени ґеорґійців Програма має бути поширена на вісім мов, уживаних на території Совєтів, а саме в еспанській, литовській, латиській, азербейджанській, туркоманській, вірменській і узбейській. Програма в українській мові вже тепер надається і вона займає пів години часу.

● В Гамбурґу, місцеві комуністи намагалися протестувати проти судової розправи над їх 23 товаришами перед британським судом. Поліція розігнала демонстрацію, за яку знову 5 комуністів відповідатиме перед судом.

58-МА РІЧНИЦЯ „СВОБОДИ"

Точно 58 років тому, дня 15-го вересня 1893-го року появилося перше число „Свободи". Вступаючи в 58-мий рік свого існування, „Свобода" є сьогодні найстаршою українською газетою в світі та єдиною українською газетою, яка появляється безперервно такий довгий час.

ВПРАВИ В ПОВІТРЯНІЙ ОБОРОНІ ВАШИНГТОНУ відбуває тепер 35-та бригада протилетунської артилерії в Аннаделі, Вірджінія.

В АМЕРИЦІ

● У змаганні до встановлення Пан-Американської системи шляхів важну ланку осягнула Красва Мексиканська Залізниця. При допомозі автобусів і звичайних авт у додатку до залізничного шляху можна вже тепер переїхати з Канади до Нікараґви. Досі була прогалина в переїзді на шляху між Аріяґо й Тапачуля в Мексику.

● Ген. Бредлі, голова об'єднаних штабів збройних сил, дістане п'яту генеральську зірку. Відповідний законопроєкт перейшов у сенаті і переданий уже палаті репрезентантів.

● Неґерський 24-ий полк піхоти, який тепер бореться в Кореї, буде доповнений білими людьми. Домагання в цій справі прийшло від офіцерів і вояків.

● Навчився права у тюрмі і прaвно визволив себе з дальшого відсиджування кари у Сінґ-Сінґ, Н. Й. Бернард Лессер, малий ракетір з Брукліна. Він явився в Верховнім Суді в Ню Йорку, щоб переконати суддів про своє право на звільнення.

● Двох братів убитих в боях в Кореї. Нині є сини родини Ріґле з Лак Гейвен, у Пенсилвенії.

НОВИЙ КОАЛІЦІЙНИЙ УРЯД В ГРЕЦІЇ

Атени, 14. вересня. — Греція, з огляду на своє стратегічне положення, все ще є одним з головних предметів міжнародної політичної уваги, тому теж міжнародна опінія з помітним заінтересуванням прийняла повідомлення про остаточне полагодження внутрішньо-політичної кризи та створення нового коаліційного уряду в тій країні. Премієром став знову лідер Ліберальної партії, Софоклес Венізельос, перебираючи рівночасно міністерство закордонних справ. До урядової коаліції увійшли популісти і демократичні соціялісти, лідери яких, Константин Цальдаріс і Георг Папандреу, стали заступниками премієра та міністрами без теки. По партійному складі в новому уряді є десять лібералів, дев'ять популістів і вісім соціялістів. Новий уряд вже вчора був заприсяжений королем Павлом. Премієр і міністер закордонних справ, Софоклес Венізельос, очолюватиме грецьку делегацію на найближчій сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, що почнеться в Ню Йорку вже в наступний вівторок.

В СВІТІ

● Припинили дальшу розбірку відомих німецьких фабрик зброї Круппа, згідно з британським рішенням про закінчення програми демілітаризації Німеччини.

● П'ятнадцять високих урядників і членів комуно-німецького парляменту є між сотнями втікачів, що в останньому часі втекли з західні зони.

● 6.000 лондонських шоферів міських автобусів почали страйк, протестуючи проти затруднення жінок в характері кондукторів.

● В Бельгії забракло нагло сірників, бо їх викупили господині, побоюючись недостачі на випадок війни. Уряд проголосив заклик, щоби припинити „цю божевільну дурійку".

● Міністер закордонних справ нападеної большевиками Корейської Республіки, Рен С. Лімб, очолюватиме делегацію своєї країни на найближчу сесію Генеральної Асамблеї О. Н.

● Совєтизація чеської армії має бути завершена розпорядком про стриження голов воякам.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РЕЗИҐНАЦІЯ ЛУЇ ДЖАНСОНА

В часі, коли „мала" війна вже ведеться, а до світової робиться підготовка, зміна на становищі секретаря оборони в Злучених Державах є подією, що мусить звернути на себе увагу не тільки американського загалу, але й цілого світу. Без коментарів в таких обставинах не обійдеться. Це відноситься тимбільше до резиґнації Луї Джансона, що займав від півтора року уряд секретаря оборони, та з якого уступить з днем 19 вересня.

Джансон, вправді, резиґнує з власної волі, але змушений до цього обставинами, тісно зв'язаними зі закордонною політикою. Президентові Труманові доводиться тепер віддаляти людину, яка вірно стояла при ньому під час останніх президентських виборів, коли багато з близьких співробітників президента не вірили в його перемогу і держались „невтрально". Джансон зібрав для нього велику суму на виборчий фонд. Як такий, він був першим при Трумані, коли цей кандидував на президента і залишився ним по виборах, перебираючи обов'язки секретаря оборони на власне бажання. Джансон мусить уступати головно через ворожнечу, яка заіснувала від довшого часу між ним і секретарем стейту, Діном Ачесоном, теж співробітником Трумана, хоча той держався при згаданих виборах вже більше „невтрально". Як відомо, президент Труман є дуже льояльний у відношенні до своїх приятелів і не опускає їх навіть в такій хвилині, коли це доряджував би загальний інтерес. Проте, в цьому випадку президент прийняв резиґнацію Джансона, а навіть дав до пізнання, що перехиляється на бік Ачесона.

Ясно, що тут входять в гру дуже важливі справи, над якими ломлять собі тепер голову різні політичні знавці. Цілої правди вони цілком певно не відгадають, але найважливіше їм відоме хоч би зі суперечок між Джансоном та Ачесоном, що тривають уже довгий час. Хто з них має більшу правду, годі збагнути. Слушність закидів Джансона щодо закордонної політики Злучених Держав відносно Китаю та Далекого Сходу виправдує хоч би війна в Кореї. Вона бо в розумінню Джансона є наслідком цеї політики. Його самого роблять відповідальним за воєнні невдачі в Кореї. Він, натомість твердить, що в програмі закордонної політики не була оборона Кореї, тому не було теж і підготовки до її оборони. Речником Джансона щодо Формози є ген. Доґлес МекАртур, але його становище тепер не має офіційного затвердження. Джансона піддержують військові, які домагаються офензиви, а не оборони в боротьбі з большевицько-московською аґресією. Але це теж не є політикою департаменту стейту.

Політика Ачесона (поминаючи його відношення до подій в Китаю і Далекому Сході, чи до Росії) кладе головну увагу в сучасному змаганню з Кремлем на Европу, і то в першу чергу на оборону її західної частини. Посилення цеї оборони, матеріяльне й мілітарне, має спинити там совєтську аґресію і заставити Кремль радше миритись, ніж починати світову війну. Так плянує Ачесон. Такої самої думки є теж президент Труман. По боці Ачесона стоїть теж ген. Джордж Маршал, що стане наступним секретарем оборони.

Джансон уступив, кажучи, що так буде краще для загальної справи, бо на найвищому місці буде гармонія щодо політичних та військових плянів, а це тепер найважливіше. Так воно і є.

Проблема превенційної війни

Після несподіваної комуністичної аґресії в Кореї, американська не тільки публична опінія, але й найвищі урядові кола забрали голос на тему превенційної, отже запобіжної війни проти Совєтського Союзу. Діло в тому, що події в Кореї були практичним потвердженням загального переконання, що Совєти почнуть війну проти **Злучених Держав,** як тільки будуть до неї відповідно приготовані. В деяких американських колах видвигнено думку, що Злучені Держави не повинні чекати аж большевики одного дня повторять у величезному маштабі Перл Гарбор, і запобіжною війною проти Совєтів повинні створити передумови тривкого миру, якщо большевики відмовляються від мирної міжнародної співпраці в цьому напрямку. Авторитетне слово під цим оглядом сказав секретар фльоти Френсис Метюс в своїй промові в Бостоні в дні 25-го серпня. Він рішучо висловився за тим, що Америка повинна почати проти Совєтів превенційну війну. Проти його думки не менш авторитетно висловилися державний секретар Дін Ачесон, подорожуючий амбасадор д-р Филип Джесуп та інші. На цю тему забрала слово теж преса, думки якої поділені, подібно як і в публичних виступах відповідальних політиків.

Як йдеться про пресу, на окрему увагу заслуговує під цим оглядом думка авторитетного публіциста Дейвида Лоренса, видвиґнена в пів-офіціяльному „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт". Свої міркування він попереджує образом такої можливости:

Одного досвідку ворог виконав несподіваний атомовий напад на Злучені Держави. Ворожі літаки скинули атомові бомби, скажімо, на два великі американські міста на сході та на середньому заході. Сотки тисяч американців були вбиті і другі сотки тисяч поранені, а ввесь нарід переляканий. Він тоді ставить урядові і Конґресові запит, чому вони не поробили відповідних заходів, щоби до такого нападу не допустити, навіщо вони дозволили ворогові нагромадити відповідну кількість нищівних атомових бомб. Президент і Конґрес розпачливо відповідають запитом, що вони мали під цим оглядом зробити? Нарід тоді потягає президента і Конґрес до відповідальности за занедбання їхнього обов'язку щодо оборони країни, але це вже не приверне життя тисячам вбитих американців, ані не зменшить болю покалічених. „Превенційна війна" мала б до цього не допустити. Вона не доконче мусить означати війну як таку, але радше всі можливі заходи, щоби не допустити до несподіваного нападу або до війни без попереднього об'явлення, що від віків було увійшло у звичай навіть такого найрадикальнішого полагоджування міжнародних непорозумінь.

Цілу справу сильно скомплікував винахід атомої зброї та американська втрата її монополю. Ця зброя, якщо напродукована у відповідній кількості, вможливлює безоглядному аґресорові майже перерішити війни вже протягом першого дня. А відомо, що остання війна почалася вже не попереднім об'явленням, тільки ганебним, несподіваним нападом.

Загроза наглого нападу атомовою зброєю вже була обмірковувана Злученими Державами спільно з іншими Об'єднаними Націями. Видвигнено конкретні пропозиції для успішної міжнародної контролі атомової зброї. На пропозицію Злучених Держав, всі вироблені досі атомові бомби повинні бути передані під контролю О. Н., а окрема міжнародна контрольна комісія мала б мати право провірювати, щоби будь-яка країна не продукувала цеї нищівної зброї таємно. Коли б котра країна не придержувалася цих постанов, Об'єднані Нації мали б право заставити її до того, в потребі навіть превенційною війною. Отже, теперішня концепція американської превенційної війни проти Совєтів має практично свій початок в дебатах Об'єднаних Націй продовж останніх трьох років. Всі нації погоджувались на встановлення такого закону, тільки Совєтський Союз використав проти цього своє великодержавне право спротиву.

Проте, фактом залишається, що досі нема ще відповідного на це міжнародного закону і кожна країна зобов'язана сама на свій лад дбати про свою безпеку. Отже який з цього вихід? Лоренс пропонує такий:

Перше: всі вільні народи повинні проголосити, що незаконне посідання атомової бомби, якщо таке було б встановлене після остороги, що всі того роду бомби повинні бути передані під контролю міжнародної влади, повинно вважатися само в собі воєнним актом проти вільних народів.

Друге: вільні нації, самі в повній оборонній готовості, повинні остерегти можливого аґресора, що коли він до точно озаченого реченця не передасть атомової зброї під міжнародну контролю і не дозволить відповідній міжнародній владі провірити його фабрики, щоб вони не продовжували продукції такої зброї таємно, всі вільні народи в своїй власній обороні пороблять такі заходи, які вважатимуть за найбільш відповідні для досягнення їхньої мети.

Треба ствердити, що кожний, хто видвигає в Америці думку про „превенційну війну", він ані не думає про будь-який напад на Совєтський Союз. Превенційна війна тут сама собою розуміється як відповідний ультимат совєтському урядові, за яким стояло б рішення вимогти його в потребі військовою потугою. Йдеться про припинення совєтської аґресії, яка почалася рівночасно з другою світовою війною, як Совєти разом з Гітлером напали на Польщу, та яка продовжується після війни, як Совєти практично підкорили собі цілий ряд вільних колись націй. Останнім і найбільш нахабним виявом совєтської аґресії є війна в Кореї.

Совєти досі глузували собі з усіх міжнародних постанов і вимог. Це мусить скінчитися і з тим мусить скінчитися совєтська аґресія. В цьому і криється проблема превенційної війни, якої не можна збувати легкою критикою, що це не належить до американської традиції. До американської традиції теж не належить дозволити на масове знищення своїх громадян і своїх міст, як це теж не може належати до традиції цивілізованого світу. На полі битви проти варварського аґресора не можна оглядатись на добір зброї.

„Ми, американці, — закінчує свої міркування автор — ще не здаємо собі справи, що побоєвищем на випадок нової аґресії вже буде не тільки Европа і Азія, але теж Злучені Держави, їх залюднені міста і їх промислові центри. Вже найвищий час подумати над реалізмом фрази про превенційну війну".

Микола Чубатий.

Російська політика Америки та народи поневолені Росією

II.

Дотеперішня офіціяльна закордонна політика Америки у відношенні до Росії, себто політика стримування або загамовування червоної російської аґресії, виставлена вже від двох років на гостру критику поважних американських кол, які вказують її безуспішність, а навіть шкідливість. Росія — кажуть вони — виступає проти Америки аґресивно, атакує її на кожному кроці, старається її розсадити з нутра комуністами, шпигунами, видвигає переборщуючи справу американських неґрів тощо. Супроти аґресивної постави червоної Росії, кажуть критики офіціяльної американської російської політики, політика стримування комунізму, отже політика цілком оборонна, мусить довести до поганих наслідків.

Критики дотеперішньої американської політики твердять, що Америка повинна перейти до наступу на Росію, покищо безкровно, піддержуючи всі революційні рухи на території Росії, вже існуючі, чи ті, що щойно повстануть. Тільки офензива, кажуть вони, а не дефензива, може довести Кремль до уступств, а може й до капітуляції. Ці кола, очевидно, не виключають війни з Росією, до якої Америка повинна готовитись, щоби бути приготованою на всяку евентуальність. Більше радикальні кола тої опозиції прямо таки дораджують превенційну війну, себто знищення червоної Росії воєнним наступом, заки Росія ще більше скріпиться.

Теоретиком політики наступу на червону Росію, але не конечно аж воєнного, є професор Бирнгем, який обговорює цю справу у своїй останній книжці „Надходяча Поразка Комунізму" — "The Coming Defeat of Communism".

Автор є рішучим противником політики стримування большевиків, а є за динамічною активністю проти большевиків на всіх ділянках політичного життя. Він радить перемінити „Голос Америки" — офіціяльну радієву агенцію департаменту стейту — на боєву пропаганду, яка взивала б усі верстви червоної Росії та всі поневолені народи до революційного зриву. Він радить посилати літаки або увязнені бальони на територію Росії з пропагандивною літературою проти комуністичного ладу, а теж використати протикомуністичне н а с т авлення духової еліти скитальців, що добре знають большевиків з досвіду.

Професор Бирнгем привязує величезну вагу до революційних рухів поневолених народів, зокрема до українського підпілля та його Української Повстанчої Армії. Він радить Америці не вязатися дипломатичними звязками з Москвою так само, як вона не вяжеться і ширить в Америці підривну роботу, але дати Українській Повстанчій Армії та всім підземельним п р о тисовєтським рухам не тільки моральну, але також матеріяльну допомогу в зброї, медикаментах та у всьому, чого вони потребують, і так уможливити їм, а зокрема УПАрмії, вести дальше партизантку проти червоної Росії.

Проф. Бирнгем розуміє політичні стремління українського народу. Тому думає, що американський уряд повинен в якийсь спосіб здеклярувати своє становище до справедливої справи визволення України. Така аґресивна акція Америки відносно Кремля може, правда, викликати війну, до чого Америка повинна бути готова. Одначе автор слушно завважує, що коли Совєти будуть чутися на силах, то й так зачнуть війну, бо їх ціллю є всесвітна комуністична революція та повалення свого найбільшого ворога — Америки.

Не буде червона Росія приготована до війни, то вона її певно не зачне. Навпаки, Америка може такою динамічною акцією проти Кремля довести Політбюро до мирної капітуляції.

Тоді мінімальними домаганнями до червоної Росії, по думці Бирнгема, повинно бути повне відкликання російських військ та МВД з держав сателітів та заведення в Росії правдивих демократичних засад влади.

Автор думає, що Америка, можливо, могла б навіть домагатися звільнення України з-під російської окупації. Зрештою, він переконаний, що по заведенню демократичних вольностей в Росії, Україна сама відзискає волю.

Проф. Бирнгем не є нині офіціяльною особою в департаменті стейту, одначе до його думок уважно прислухуються офіціяльні кола як до евентуальної другої концепції закордонної політики відносно Росії. Проф. Бирнгем, сам колишній марксист, що пізнав большевиків зблизька, підходить до Кремля та його аґресії більше реалістично, тому його концепція російської політики є більше реалістична.

Замітне, що проти офіціяльної ще американської політики спинювання большевиків піднімається всюди щораз сильніша опозиція, зокрема серед різних організацій воєнних комбатантів з останньої та попередньої світової війни. Дуже голосно критикують закордонну політику демократичної а д м і н і с т рації представники республіканської опозиції, часто з внутрішно політичних причин. Тому важко твердити, щоб одна партія заявлялась тільки за одною концепцією стримування комунізму, а друга була за офензиву проти червоної Росії. Прихильники одної та другої концепції є в обох партіях. В обидвох партіях є теж сильні впливи русофілів, зокрема совєтофілів у демократів, а старих реакціонерів з царських часів у республіканців.

(Докінчення на стор. 3-тій)

Микола Понеділок.

САМОГУБСТВО

2)

Вони підходили до будівлі колгоспу.

— Так чуєте. Дивіться на мене. Я перша піду у наступ. А тепер заходьте і тихенько сідайте. Не вітайтеся. Першою ввійшла Ївга. За нею баба Гапка і Палажка. За ними всі.

Стали гуртом біля порогу. В клюбі брудно. Стіни полущились. На одному підвіконці розбитий глек і зломана зів'яла квітка. Сірий від давнини стіл покритий червоним. На столі заливаються копоттю дві лямки. Посередині — порожня пляшка. По кутках — брудні потьоки і цвіль. В одному з них — засиджений мухами портрет вождя, що ще живе, в іншому, що вже вмер. Попід стіною лава, де-не-де стілець. За столом двоє. Голова колгоспу — Пилип Іванович, або інакше трутень, і активіст Федя, або глиста. Збоку, на окремій лавці, актив. На стільці синок голови колгоспу — кобиляча голова. Пилип Іванович зіває, Федя чухає нужду в голові.

Жінок в клюбі все більшає й більшає. Між ними де-не-де чоловіки.

Порушила мовчанку Ївга.

— Сідаймо, он актив давно сидить. Стільців мало. Дехто сів. Палажка з рогачем і ліхтарем, як на зло, не встигла присісти. Баба Гапка підійшла до кобилячої голови.

— Ти ще сопляк, можеш постояти, а он жінки стоять. Давай стілець. І забрала. Кобиляча голова подивився на батька, а той замість захисту, махнув байдуже головою. Синок зібрав губи на шворку і злісно дивився на бабу Гапку і на Палажку, яка розсілася на його стільці.

Федя підвівся зза столу.

— А де ж ваше „здрасьте" колгоспники. Всі мовчали. Палажка не втерпіла.

— Можеш без „здрасьте" починати. Ми вас кожного дня бачимо, — і махнула рукою. Рогач посунувся і дзенькнув об підлогу.

Актив заворушився.

— Якщо я не помиляюсь, Палазю, — сичав Федя, — то у вас рогачик під свитою.

— Не рогачик, а добрий рогач.

— Нехай. А навіщо він вам здався?

— В ночі від скажених собак відганятися.

— А хіба в нашому колгоспі є скажені собаки?

— Багато! — Мовчанка.

Пилип Іванович встав. В руках папір.

— Треба сказати гм, гм, що оці-ого збори торкнуться жінок. — Хтось з натовпу:

— Побачимо, чи вони торкнуться до нас .

— Побачимо, — вів Пилип Іванович. — Отож чоловіки нам не нужні... Гм.

— Хай лишаються!!

— Хочуть усуспільнити нас!

— Тихо! — крикнула баба Гапка.

Все затихло.

Пилип Іванович глянув на папір, потім на натовп.

— Я маю бумагу і папір з Москви. Партія і уряд потребують яєць. Бо яйце — це життя. А життя нашій партії треба.

— Кажи ясніш!!

— Молчать! — Федя стукнув олівцем по порожній пляшці.

— Так вот, як я вам кажу, яйця — це життя. Тому кожна ваша доросла курка мусить здати партії і уряду триста яєць в рік,

— Заля загула.

— Ти здурів!!

— Він певно в гарячці!

— Тихо!! — Федя б'є в пляшку.

— Я питаю, говорив Пилип Іванович — я питаю збори, чи партії треба жити.

— Треба! — сказав хтось з активу. — Всі мовчать.

— Правильно. Якщо треба, то треба яєць. Отже проголошуємо. Хто за те, щоб для жизні партії здавати триста яєць з дорослої курки — підніміть руки. Один, два... пять. Я шостий. — Хтось з жінок:

— Та у вас споконвіку курей не було, голодранці!

— Пилип Іванович насупився. — Хто проти? — Всі мовчали. — Ніхто? Пиши Федю, одноголосно. Отож, чуєте, триста яєць або вашим курям каюк.

— Що? Що ти кажеш? — Баба Гапка виступила наперед. — Баби, чуєте, вже дійшла черга до курей!

Вже кури підуть в пельку анцихриста. А що ж нам лишається, пацюки та воші, як біб. Поїли наші свині, вівці, коні, корови, тепер до курей. Подавляться! Не дамо!

— Не дамо! — Банда!! — неслося звідусіль.

Федя підбіг до старої і схопив її за рукав свити.

— Ти стара бунтарка! Ми з тебе видушим триста яєць!!

Баба Гапка вискочила на підвищення.

— Чуєте, баби, чуєте голос грабителів!

Чого ж ви мовчите!? Вони ось лізуть своїми брудними руками до наших женських сердець. Не допускаймо! Чуєте? Вона піднесла старечу руку вгору... і блиснула ножем.

— Чуєте, не допускаймо!!

Заверещав, заскиглив клюб. Дзенькнула шиба. Федя хотів зіпхнути стару з підвищення — випростав руку,... але... ніж баби Гапки застряг в п'ястуку.

— Заколола, відьма! — кричав Федя. Все змішалося — і кричало, відбивалося, проклинало. Параска кинула ліхтар на підлогу підбігла і щодуху, по столі. Брязкіт шкла.

— Доки будете нас терзати, іродові душі?

— Терзати...! — підхопили інші жінки.

І вчепилася Пилипу Івановичу за волохаті груди:

— Партії яйця давай, бо жити треба, а нам що, вмирати?! — і рогачем приплюснула капелюх.

— Вбили тата! — вищала кобиляча голова.

— Ломай вікна й двері!! — Схаменіться жінки!!

— Куди ти ховаєшся, там теж знайду!

Ївга з сікачем полізла під стіл. Хтось божевільно заверещав. Рубали вікна, хтось когось бив стільцем по голові. Вигуки, стогін, метушня.

Протокол з XXII. Звичайної Конвенції
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ,
яка відбулася в днях 22-28 травня 1950 року в готелі Голенден, Клівленд, О.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО М. ДАВИСКИБИ
(Продовження)

Як довголітний секретар від. 238 в Бостон, Масс., я все запопадливо працював над збільшенням цього відділу, що тепер став одним з найбільших відділів Нової Англії. Кожну належну квоту цей відділ, при помочі відділових урядників, все подвоював. Я сам зорганізував 75 членів, дбав, щоби якнайменше було суспензи. У відділі панує братня любов і пошана.

На всіх народних святах та імпрезах я завжди використовував нагоду, щоб сказати про У. Н. Союз, його допомогу для потребуючих членів та для нашого поневоленого народу.

Як голова Українського Допомогового Комітету в Бостоні, я віддавав багато часу і праці та давав моральну і матеріяльну піддержку нашим братам і сестрам, що приїздили до Америки через Бостонську пристань. За цю працю наша громада в Бостоні дістала відповідне признання від ЗУАДКомітету та від представників інших агенцій. На цю допомогу наша громада видала около тисячу долярів, що їх майже виключно склали члени У. Н. Союзу. Ми чуємось дуже вдоволені, що могли дати всім таку поміч, на яку ми могли спромогтися.

При нагоді цеї опіки й допомоги я інформував всіх новоприбулих про У. Н. Союз, роздавав Союзовий орган „Свободу" і Союзові видання. Як стейтовий публичний нотар я виповнив і потвердив сотки завірень на спровадження нових імігрантів та робив це все безкоштовно.

Як головний радний У. Н. Союзу, я був приявний на трьох річних засіданнях Головного Уряду, брав живу участь в нарадах, ставив внески на добро У. Н. Союзу та піддержував внески других урядників, що були поставлені з такою самою метою. Кожне припоручення Головної Екзекутиви я виповнював точно, а кожну справу полагоджував справедливо, так, як того вимагало добро У. Н. Союзу і його членства.

Мене, як головного радного У. Н. Союзу, запрошено минулого року на нараду (UNESCO), Виховної Наукової і Культурної Організації Об'єднаних Націй під час якої я інформував світових представників про страшне поневолення українського народу московськими комуністичними імперіялістами.

До мене, як головного радного У. Н. Союзу, звертались в різних справах відділові урядники і члени. Кожному зокрема я пояснював справу так, що кожний був вдоволений. Тому у моїй окрузі був взірцевий порядок і згода та любов в праці.

У моїй Союзовій і народній праці я завжди зустрічав повне довіря і щире відношення з боку головного Уряду та урядників і членів по цих відділах, котрі я мав нагоду відвідати.

Тому з нагоди цеї 22-гої конвенції У. Н. Союзу я складаю щиру подяку Головній Екзекутиві У. Н. Союзу, поодиноким його членам, відділовим урядникам і членам У. Н. Союзу, які зі мною співпрацювали для добра нашого Союзу і поневоленого українського народу. Бажаю нашій славній організації дальшого світлого розвитку.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО ІВАНА КОКОЛЬСЬКОГО

Високоповажані Пані і Панове Делеґати 22. Конвенції У. Н. Союзу!

Складаючи свій звіт як головний радний У. Н. Союзу зі своєї праці за час від 21-ої конвенції У. Н. Союзу, яка відбулася в березні 1946 року, по кінець 1949 року, я в першій мірі хочу висловити щиру подяку шановним делеґаткам і делеґатам 21-шої конвенції за те, що вибрали мене головним радним нашої славної української запомогової організації та за те довір'я, яким вони мене наділили, як для представника тут родженої молоді. Я докладав всіх зусиль, щоб совісно і точно сповняти всі свої обов'язки і звичаї головного урядника. Я брав участь в трьох річних засіданнях Головного Уряду, на яких я давав точні звіти зі своєї діяльности та брав активну участь в нарадах.

В своїй активній праці для У. Н. Союзу я насамперед поробив старання, щоб поставити між першими відділ 206, в якому я є секретарем. Я старався придбати до нього якнайбільше число нових членів, щоб у такий спосіб дати приклад урядникам інших відділів.

Для оживлення праці по відділах моєї округи, я зустрічався з урядниками дооколичних відділів, та обговорював з ними загальні союзові справи. З урядниками подальших відділів вів я листування в Союзових справах. Я брав ширшу участь в громадському житті, маючи при цьому на увазі, що на всяких зібраннях можна завжди підносити добре ім'я У. Н. Союзу.

Моя діяльність в 1946 році була така: Дня 14. липня я промовляв на громадському святі у Вунсакет, Р. Ай., з нагоди палення церковного морґеджу.

22-го вересня я промовляв на святі величавого привіту та прийняття наших ветеранів другої світової війни в моїй місцевості. Дня 11. листопада, на запрошення головного радного М. Давискиби, я передав привіт Головного Уряду У. Н. Союзу, коли громада Бостон, Масс., вітала своїх ветеранів. 1-го грудня я промовляв на ювілейному церковному святі громади у Вунсакет, Р. Ай.

В 1947 році, дня 16-го березня, я промовляв на святі Т. Шевченка у Вунсакет, Р. Ай. 7-го вересня я виголосив відповідну промову в англійській мові на 40-літньому ювілею, що його обходив відділ 181 У. Н. Союзу в Менвил, Р. Ай. На тому ж святі був також радний М. Давискиба. 9-го листопада я промовляв в організаційних справах до Об'єднаних Організацій Української Молоді в стейті Род Айленд. 11-го грудня був я присутнім, як представник У. Н. Союзу, разом з міськими представниками, щоб віддати останню прислугу зприводу перевезення з Европи до Америки убитого на війні бувшого хорунжого, члена У. Н. Союзу.

В 1948 році, дня 31 липня, в порозумінні з Екзекутивою У. Н. Союзу, я скликав окружні збори відділів стейту Род Айленд, де були заступлені представники відділів: 73, 93, 177, 181, 203, 241 і 246. На ці збори прибули гол. предсідник бл. п. Микола Мурашко і організатор Антін Маланчук. По тих зборах організатор залишився в нашій окрузі а його побут показався успішним, бо при добрій співпраці відділових урядників придбано поважне число нових членів. 3-го жовтня я промовляв і передав привіт Головного Уряду У. Н. Союзу на 40-літньому ювілею сестрицтва, що є членами 206 відділу у Вунсакет, Р. Ай. В місяці листопаді того ж року, коли помер наглою смертю секретар 177 відділу в Провіденс Р. Ай., на його місце я приготовив молодого чоловіка, що нині урядує як відділовий секретар в найкращому порядку.

В 1949 році розвинулась найбільша кампанія за збільшення У. Н. Союзу до 55.000 членів з нагоди 55-літніх роковин У. Н. Союзу. Відділові урядники, організатори і члени щиро працювали, доказом чого є, що У. Н. Союз з кінцем року числив понад 56.000 членів. Дня 6-го серпня я був на похороні, щоб віддати останню пошану головному предсідникові У. Н. Союзу Миколі Мурашкові. 16. жовтня я промовляв в англійській мові на величавому святі, 55-літньому ювілею У. Н. Союзу в Бостон, Масс., що його влаштували спільно відділи 238 і 374. На тих святах також промовляли гол. секретар Дмитро Галичин і гол. радний Микола Давискиба.

Як секретар відділу 206, У. Н. Союзу в Вункасет, Р. Ай., який є найбільшим відділом Нової Англії, присвячував я багато часу для поширення ідей У. Н. Союзу. Цей відділ має велике число молодих, тут роджених членів, з якими я працюю. Я сам тут народжений. Я не маю труднощів в цій праці серед молоді. Очевидно, я не занедбую і старших членів, бо оцінюю їх заслуги для розбудови нашої організації. Ця моя тісна співпраця зі старшими і молодими членами дала мені змогу перевищити квоту мого відділу в минулих кампаніях та постійно збільшувати відділ новими членами. Я сам вписав до 100 нових членів за минулих чотири роки.

Поза союзовою працею я брав ширшу участь в громадському житті, в справі несення помочі українським скитальцям. Я очолював місцевий Допомоговий Комітет в 1946 і 1947 роках, уладжував загальні зібрання і збірки на допомогу та всіляко співпрацював з нашим Українським Конґресовим Комітетом і зі Злученим Допомоговим Комітетом.

У своїй праці я завжди зустрічав повне довір'я та щире відношення до мене. Тому тепер, з нагоди цеї конвенції, складаю щиру подяку усім відділовим урядникам та членам, які зо мною співпрацювали для добра нашого У. Н. Союзу.

Дякую теж за співпрацю всім головним урядникам та бажаю організації дальшого світлого розвитку.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО ДМИТРА ШМАГАЛИ

Шановні Делеґатки й Делеґати 22-ої Конвенції У. Н. Союзу!

Обов'язок головного радного У. Н. Союзу протягом минулої чотирорічної каденції я виконував згідно з постановами статуту та по моїм найкращим силам і знанню в користь У. Н. Союзу і його членства.

Я був приявний на трьох річних засіданнях Головного Уряду. На них я здавав звіт зі своєї діяльности з округи Кліваленду, О., та брав участь в дискусіях над звітами і в нарадах для добра організації.

В квітні 1946 року, в порозумінні з головним секретарем Д. Галичином, я скликав організаційні збори відділів Клівленд і околиці. На цих зборах була приявна поважна кількість членів і урядників з 11 союзових відділів. Референтом про У. Н. Союз був др. Л. Мишуга, а організатор У. Н. Союзу Д. Білецький промовляв про організацію нових членів. Опісля Д. Білецький працював в Клівленд та вписав поважне число нових членів до місцевих відділів.

У вересні 1947 року мав я доручення від головного касієра, Р. Слободяна, провірити справу виплати посмертного по бл. Василеві Венцеві з відділу 364. Цю справу провірив я в присутності секретаря і касієра відділу і передав до головного касієра Р. Слободяна.

Користаючи з нагоди поїздки головного касієра Р. Слободяна до Шікаґо, я запросив його до Клівленду на організаційні збори, що відбулися 17. жовтня. На зборах були відділові урядники і поважне число членів з 13 відділів Клівленду і околиці. Головний касієр реферував справу організації нових членів. На зборах була присутна теж головна радна пані Зенко-Жеребняк і промовляла до молоді на союзові теми.

В 1948 році мав я доручення від головного предсідника, бл. п. М. Мурашка, поїхати на ювілейне свято Товариства ім. Ольги Басараб, від. 348 У. Н. Союзу в Йонґставн, О., що я її виконав. З доручення головної канцелярії був я 28-го червня на 25-тій Конвенції Греко-Католицького Соєдиненія та передав делеґатам привіт і щирі побажання від У. Н. Союзу.

В 1949 році з доручення Екзекутиви був я в травні на конвенції Української Православної Ліґи Молоді та передав привіт і щирі побажання від Головного Уряду У. Н. Союзу.

В порозумінні і при допомозі відділових урядників в Клівленд і околиці ми відбули Ювілейне Віче 28-го серпня. На вічу був головним референтом головний секретар Д. Галичин а по-англійськи промовляла головна радна п. Зенко-Жеребняк. Організатор Д. Білецький промовляв в справі організування нових членів до У. Н. Союзу. Прихід з віча в сумі $100 вислано на фонд „Свободи".

Протягом 4 років в Клівленд і околицях по відділах У. Н. Союзу панував порядок, тому я міг віддати свій час головно на приєднування нових членів, здобуваючи їх поважну кількість. Відділові урядники а також і члени вдавались до мене з різними справами і в таких випадках я завжди був готовий служити їм порадою чи поясненнями. Беручи участь у громадському житті, я завжди звертав увагу на те, що Союз є такою необхідною складовою частиною цього життя, що дбати про його добро і розвиток, це значить працювати над поширенням усього нашого громадського життя.

Дякую Головному Урядові та всім відділовим урядникам і членам за їх співпрацю.

Бажаю Світлій Конвенції якнайкращих успіхів і нарадах на добро У. Н. Союзу і його членства.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ ОЛЕНИ ШТОГРИН

ВП. Пане Предсідникy, Шановні Делеґати 22-гої Конвенції У. Н. Союзу!

Приймаючи на минулій конвенції уряд головної радної, я цілком усвідомляла собі вагу цеї праці та зв'язані з нею обов'язки. Я розуміла, що вступаючи в склад Головного Уряду У. Н. Союзу, я перебираю частину відповідальности за вирішування важливих організаційних справ і за переведення ухвал в життя.

Своєю повинністю я вважала працю для скріплення організації, для поширення її ідей, для задержання її престижу серед українського громадянства. В цім напрямі я працювала.

В кожній кампанії за приєднуванням нових членів я виконала свою квоту, збільшуючи свій відділ майже вдвоє. Я заохочувала секретарів місцевих відділів до збільшування організації новими членами.

В публичних виступах і принагідних дискусіях я підносила заслуги і значення У. Н. Союзу у кожній ділянці життя нашого громадянства. Особливо у зустрічі з новоприбулими іміґрантами я не минула нагоди, щоб не поінфомувати їх про У. Н. Союз і його величезну ролю у допомоговій та переселенчій акціях.

Багато з цих новоприбулих, роз'їжджаючись по різних закутинах Америки, мали ясний образ, що У. Н. Союз їм найбільше допоміг дістатись сюди, що тут їм треба включитися в організаційне життя.

За минулих три роки я була на запрошення у відділах: Кліфтон Гайтс, Честер, Па., на ювілею 45 відділу у Филаделфиї. Відвідала відділи: 324, 105, 239, 375, промовляла по радіо підчас кампанії, взяла участь у 7-ох зборах окружних і місцевих відділів.

За 1949 рік я була приявна на двох зборах місцевих відділів, брала участь у підготовці 55-літнього ювілею У. Н. Союзу, який відбувся 30 жовтня та в організаційних зборах з нагоди побуту гол. секр. Д. Галичина у Филаделфії.

В грудні відбула я збори з місцевими відділовими секретарями і новопринятим організатором на м. Филаделфію.

Крім того, я виконувала кожну іншу громадську працю, особливо багато часу присвячую переселенчій акції і вишукуванням праці новим іміґрантам.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО ПЕТРА КУЧМИ

Шановні Делеґатки й Делеґати 22-гої Конвенції Українського Народного Союзу!

Попередня конвенція У. Н. Союзу наділила мене великою честю, вибираючи мене головним радним цеї славної, великої і багатої організації. Мушу признатися, що праця головного урядника була для мене новістю, але вона скоро відкрила мені необмежене поле діяння, дала мені великі можливості пізнати наш теперішний стан та його потреби на майбутнє, так як того вимагає добро нашої громади та нашого народу.

Свою працю як головний урядник У. Н. Союзу я почав негайно після конвенції, бо вже в дні 10-го травня 1946 року скликав я збори відділових урядників ню-йорської міської округи. В нарадах взяли участь представники 15 відділів. На них намічено та обговорено загальний плян праці для дальшого розвитку і скріплення Союзу, що став базою нашої діяльности протягом чотирьох років звітового часу. Ми рішили тоді насамперед підшукати на місто Ню Йорк ідейних та рухливих організаторів, що популяризували б ідеї У. Н. Союзу та збільшували його ряди новими членами. Рівночасно ми звернулися до Головної Канцелярії і одержали від неї відповідний матеріял, що поважно допоміг нам в нашій організаційній праці, головно в приєднуванні нових членів з-поміж нових наших переселенців. В організаційній праці ми рішили звернути окрему увагу на нашу, народжену тут молодь, вважаючи, що їй доведеться колись не тільки зберегти, але й відповідно збагатити нашу організаційну і культурну спадщину. Ми постановили теж повести енергійну кампанію за фондами на „Свободу". Усі ці наші пляни були у великій мірі з успіхом здійснені.

Крім нашої власної ініціятиви, ми кожночасно намагалися виконати і перевиконати організаційні доручення Головного Уряду. Це відноситься насамперед до проголошених ним двох кампаній за збільшення Союзу спершу до 50 і опісля до 55 тисяч членів. В першій кампанії, в якій ще не можна було розраховувати на нову іміґрацію, відділам округи міста Ню Йорку було призначено квоту в кількости 344 членів. Ми не тільки виконали, але й перевиконали її на 19[illegible] членів. Цього успіху ми добились головно стараннями та завдяки відділовим урядникам. Ще більш вимовним є успіх відділів нашої округи в другій кампанії. Призначену нам квоту 310 членів наші відділи перевиконали більше ніж втроє, здобуваючи їх 968, головно з-поміж нових іміґрантів. З жалем мушу згадати що теж в нашій окрузі були відділи, які не взяли відповідної участи в цих спільних зусиллях. Їх неуспіх з кампаніях треба приписати головно недостачі відповідної співпраці з головними урядниками та урядниками інших відділів. Дозволю собі додати, що я сам урядник відділу, що нараховує понад 1,600 членів, зорганізував в цих двох кампаніях понад 100 нових членів.

Для мене завжди було великою приємністю, як я одержав запрошення від відділів чи доручення з Головної Канцелярії взяти участь в зборах того чи иншого відділу, полагоджувати там різноманітні справи, чи виступати на їх імпрезах. Я брав участь в зборах відділів 200, 204, 325 і 435, як теж був приявний і виголосив відповідну промову під час зорганізування нового, 412 відділу У. Н. Союзу.

Я віддавав окрему увагу та опікувався і допомагав організованим молоддю У. Н. Союзу спортовим акціям. А найбільше праці я вложив для відсвяткування молоддю 55-літнього ювілею У. Н. Союзу. Це була перша того роду імпреза і вона, хоча коштувала дуже багато труду і зусиль, неодному з наших молодих людей відкрила очі на те, чому У. Н. Союз займає таке почесне місце в серцях їх батьків та на їхні власні обов'язки до цеї організації.

Як головний радний, я брав участь в трьох річних засіданнях Головного Уряду, беручи активну участь в нарадах і дискусіях над дальшим розвитком і закріпленням У. Н. Союзу.

Свій короткий звіт я бажав би закінчити щирою подякою урядникам та членству всіх відділів У. Н. Союзу моєї округи за їх співпрацю, а зокрема подякою Головному Екзекутивному Комітетові за його велику піддержку в моїй праці. Конвенції та майбутньому Головному Урядові бажаю дальших успіхів в праці на добро нашого Батька-Союзу та на славу нашого народу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА „СВОБОДИ"
Д-РА ЛУКИ МИШУГИ

Тому 58 років появився на американській землі перший український народний часопис, якого, як здавалось, не було кому читати, якого не було защо і для кого видавати. Живе він до сьогодні. Звіт з його праці за останні чотири роки маєте, шановні делеґати, в руках і вже його певно читали. В цьому звіті сказано, що „Свобода" є сьогодні всенародною, вільною трибуною вільного українського слова. І доказано це фактами, іменами, цифрами. Доказано це голосами українців з цілого світу. Думаю, що вже те одно дає нам право радіти, що „Свобода" так довго вдержалась і увійде в історію не тільки американських українців, але цілого українського народу, як рідний часопис, що вдержався при житті й на вірній та нелохитній службі свому народові найдовше з усіх українських часописів, які колинебудь і денебудь існували.

Хочеться пригадати, що 58 років тому, у четвертому з ряду числі, з 1. листопада 1893 р., написано, що „як для риби вода, для птаха крила, спрагненому вода, а голодному хліб", так є потрібна „для нас, розсіяних тут українців, народна організація". Це було перше прилюдне слово про конечну потребу заснування народної організації в Америці, яка сталася тілом, що під назвою „Українського Народного Союзу" зібрало нас сьогодні на свою XXII Конвенцію. Тому 58 років цей перший голос „Свободи" не мав ніякого відгомону, але „Свобода" тим не зразилась і тому нині, по 58 роках, має наш Союз 58 тисяч членів, а „Свобода" є його офіціяльним органом. Тому 58 років „Свобода" переконувала наших людей, щоб вступали до Союзу, бо інакше не буде кому й защо їх навіть по-людськи по смерти поховати. Сьогодні вже радше приступаємо до великої Союзової сім'ї, щоб таким чином вдержалось на цій землі якнайдовше славне українське ім'я та щоб продовжувати оборону високо-культурного українського народу, з якого походимо.

Здавалось би, що коли часопис має за собою таку славну минувшину, як її має наша „Свобода", то й не повинен журитися за своє майбутнє. Так воно повинно бути, але так не є. В Америці зникають газети навіть зі славною традицією, не видержуючи фінансових тягарів. Що ж тоді говорити про т. зв. чужомовну пресу, та ще пресу такої відносно невеликої етнічної групи, як українська. Навіть у такій великій групі як польська бували ж останніми часами такі випадки, що перестали виходити часописи, які проіснували по 60 і більше років. Та ще й з таких причин, як вони писали, що — нема кому ці газети читати і нема для кого видавати. Таке може статись і з українськими газетами ітеж зі „Свободою".

І вона може перестати виходити не тільки з фінансових причин, але теж тому, що згодом не буде кому її читати. Це ж щастя в нещастю, що прибувають до нас щораз нові кадри читачів української преси з Европи. До їх прибуття не прибували „Свободі" нові читачі; вони тільки відпадали. Кожна посмертна згадка в „Свободі" була ударом в саму „Свободу". Це відходив у вічність старий ветеран на українській ниві, читач „Свободи". Правда, сьогодні маємо поміж членами У. Н. Союзу велику кількість народжених в Америці. Але хто з них читає „Свободу"? Як багато є між ними таких, які обстоюють думку, що „Свобода" то „для старих", себто тільки для тих, які прибули зі старого краю і не вміють по-англійськи. Якби не один з них здивувався, коли б так читав „Свободу" і переконався, що в „Свободі" є багато такого матеріялу, що варта б йому його знати і, як доброму американцеві, використати для поширення в американській пресі, в американських журналах, у відчитах по школах, клюбах тощо. Тепер майже нема такого числа „Свободи", яке не подавало б дещо до розв'язки цеї загадки, якою для американців є ще донині Росія, царська і большевицька. Цілі гори тих інформацій пропадають, бо замало є таких читачів „Свободи", які могли б їх використовувати в інтересі самої Америки, поширюючи їх у широкому американському світі. Маємо на цій Конвенції біля сто молодих, тут роджених і вихованих делеґатів. Не знаю, чи і хто з них читає „Свободу", але хотів би я звернути їх увагу, що це їх повинністю читати і далі передавати те, що є в „Свободі" та „Юкрейнієн Віклі" про політичну, культурну, економічну та ідеологічну боротьбу українського народу з тоталітарним московським наїзником. Така робота це нині велика прислуга Америці й Україні. Це потверджують голоси самих найвизначніших американців, які всі ми мали нагоду щойно почути. Останніми днями заговорили в Америці про пресу майже одночасно три визначні особистості: президент Труман, секретар стейту Ачесон та ген. Айзенгавер. Всі вони ствердили, що живемо в переломовій епосі християнської цивілізації, побудованій на свободі й гідності людини та на свободі людського ума й духа. Ця свобода і цивілізація загрожені у своїм існуванню через московсько-комуністичну агресію і кремлівсько-комуністичну пропаганду. Загроженою є теж і американська свобода. У такій важкій хвилині президент Труман звертається до преси, як до найсильнішої зброї, зі закликом підняти велику кампанію ширення правди про вільну Америку і опрокидувати неправди, поширювані про неї агентами комуністичної тиранії.

Мабуть дивно було Вам, читачі „Свободи", слухати президента чи читати ці його слова в пресі, коли Вам, можливо, надоїло читати в нашій газеті вже понад 30 років те, до чого закликає тепер президент американську пресу. Знов ген. Двайт Айзенгавер сказав кореспондентам: „Якщо ми віримо в демократію, то наші важливі рішення матимуть найкращий ефект тоді, коли інформуватимемо наш загал всебічно і як слід . . . Не для цілей якоїсь пропаганди, не на те, щоб проповідувати виключно якийсь особливий ідеал, але на те, щоб дати загалові факти і чесну інтерпретацію".

Видно, що досі було в Америці замало фактів про московсько - большевицьку загрозу, тиранію та пропаганду, як теж про московський імперіялізм і комуністичну агресію, коли тепер найвищі чинники звертаються до преси, щоб вона допомогла ширити правду про Америку та Росію і вказати, звідки і яка йде небезпека не тільки для Америки, але для цілого вільного світу і для цілої християнської цивілізації.

Так, в американській пресі тих фактів було мало, а те, що було, часто не було добре інтерпретоване. А якраз фактів і доброї інтепретації домагається від преси ген. Айзенгавер. Зате у „Свободі" „Юкрейнієн Віклі" та в книжках про Україну, виданих У. Н. Союзом англійською мовою, тих фактів повно. Тільки нема кому їх поширити по цілій Америці навіть тоді, коли Москва, найбільший ворог України, стала сьогодні теж і найбільшим ворогом Америки.

„Свобода" дістала останніми роками поважне чи-

сло читачів, що не довго в Америці й може ще не звикли до неї. Віримо, що скоро й вони звикнуть і будуть відноситись до неї з повним довір'ям, розуміючи, що 58 років її існування на цій землі багато дечого навчило її, а зокрема дали їй основне знання, як тут наш нарід організувати, при своїм державі і як давати звідси можливо найбільшу допомогу визвольним змаганням українського народу. За останні чотири роки „Свобода" особливо пильнувала цього, щоб новоприбулий український елемент зливався якнайскорше зі старим і тими, що вже тут родились. Але злиття наступає найскорше при спільній ідейній праці. Знов ідейна праця, та ще на українськім полі, вимагає гармонії, поєднання, щирости, бо як і чим інакше дасться тут, на американській землі, захоїтити загал до жертвенности і викресати в ньому запал до широкої праці для справи визволення України? Звідси і наше наставлення проти всякої махнівщини, групово-партійної боротьби і внутрішньо-політичного розгардіяшу. Ми бо добре знаємо, що коли б ми до цього допустили в Америці, то на тому потерпіла б найбільше тільки та свята справа, якій ми хотіли б до кінця служити.

Кожний, що хоче знати, добре знає національно-ліберальну платформу „Свободи", її становище до американських справ, як і її відношення до визвольних змагань українського народу. Ми одверто заявляємо, що відчуваємо великий жаль, що український націоналістичний рух, який дав стільки жертв для України і далі має таке величезне завдання перед собою, так дуже потерпів через свої внутрішні роздори, що дається відчувати негативно теж і при політично-консолідаційних змаганнях в Европі. „Свобода", де і як може, вимінає це нещасливе явище в тій надії, що пам'ять світлих постатей цього руху, які віддали життя за Україну, спам'ятає усіх передовиків і рядовиків, де вони не були б, не дозволить їм входити в дальшу історію боротьби за визволення України розбитими, розпорошеними і взаємно себе поборюючими у часі, коли проти червоної тиранії та агресії тоталітарної Москви об'єднується ввесь вільний світ, коли під загрозою московського нападу подають собі руки до згоди навіть такі, що сотні років були собі найбільшими ворогами. На всякий випадок тут, в Америці, для такого розбиття не повинно бути місця; тут воно не має ніякого виправдання. Таке було досі становище „Свободи".

Тому, що ми маємо між собою вже кількадесять тисяч наших рідних, які щойно до нас прибули і багато з них уже стали членами нашої організації та читачами „Свободи", хочемо сказати до них ще кілька слів, бо знаємо, що вони є гарячими українськими патріотами і є думками ввесь час з рідною землею і рідним народом.

В Америці можна зробити багато для української культури, української науки та українського мистецтва. Щодо цього є прямо необмежені можливості, досі мало використані. Навіть ця культурна праця дає спромогу не тільки славити українське ім'я, але теж і виясняти страшний гнет, у якому жив український нарід під окупантами. Можна тут вести теж і чисто політично-інформативну акцію, спрямовану для виєднання прихильности для української самостійницько-державної ідеї. Але таким організаціям як У. Н. Союз чи „Свобода", чи Українському Конгресовому Комітетові, як усіх нас об'єднуючій політичній організації, можуть усі ці акції тим краще вдатись, чим краще будемо розуміти, хто ми на цій землі та яке наше відношення до неї. **Не думаймо, що ці справи є такі дуже ясні, що не треба про них час від часу говорити.** При кінці квітня радила в Синсинаті стара і впливова жидівська організація „Американська Рада Юдаїзму", на якій виголосив доповідь до 350 делегатів з цілої Америки відомий жидівський адвокат і автор кількох книжок, Морис Л. Ернст, про „меншини" і „гетта" в Америці, заявляючись дуже гостро проти „сіоністичного націоналізму" та „жидівського сепаратизму" в Америці. Так само дуже гостро осудив „сіоністичний націоналізм" в Америці Лессінг Розенвалд, президент цієї організації. Ернст назвав „жидівський сепаратизм" в Америці таким самим лихом, яким є „антисемітизм". Додамо, що ці слова походять від американських жидів, які своїми величезними впливами зробили неоцінені прислуги жидівській справі, які, хоч походять з тут народжених батьків і дідів, не виріхаються свого жидівського походження та допомагають жидівству.

Ми навели цей приклад, щоб пізнати, як складними є того роду справи в Америці. Добре їх розуміти, значить навчитись краще служити тим ідеалам, які нам зайшли в нашу душу найглибше, але припоровлюючись до обставин. В таких обставинах живуть і другі та служать як не можна краще своїм ідеалам. Чи не можемо і ми того самого робити дещо менше гучними словами і фразами, а зате більше ділами і пожертвами на велику і дорогу нам справу? У „Вірую" Америки ввійшло переконання, що ніде „ніякий прапор не повіває свобідно, як довго інший прапор є топтаний". Це є „Вірую" теж і „Свободи". Це є шлях, по якому вона ступає і на який вказує усім нам, що хочемо працювати для Америки і нашого добра на цій землі, як і для справи визволення нашої рідної України.

Завжди вже так було, що коли ми сходимось на річні чи конвенційні наради Українського Народного Союзу, ми приділюємо окрему і велику увагу ідейним основам нашого громадського і організаційного життя, виразником якого є наш союзовий орган „Свобода" та її тижневий додаток в англійській мові „Юкрейнієн Вікли". Ми зокрема уважно розглядаємо ті принципи, що їх „Свобода" обстоює, ті клічі, що їх вона голосить, розглядаємо і обмірковуємо її становище у великій мозаїці наших організаційних і громадських справ, провірюємо шлях, яким вона нас вела, та намічуємо дальші напрямні, до яких вона повинна змагати. В цьому, ми звертаємо окрему увагу на те, як вона обороняє і возвеличує українське ім'я та як допомагає українській справі, насамперед визвольним змаганням наших рідних в Україні та в широкому світі. Короткий перегляд редакційної праці „Свободи" за міжконвенційний звітовий час дозволить нам оцінити цю працю та поробити відповідні висновки і винести відповідні рішення на майбутнє.

Рішення попередньої конвенції У.Н.Союзу в справі щорічної збірки фондів на т. зв. добровільну доплату до передплати „Свободи", заставило її редакцію до незвичного для неї обов'язку: під час збіркової кампанії говорити і писати про саму „Свободу" і в той спосіб переконувати та захочувати читачів і передплатників, щоб вони добровільно доплачували до неї те, що заплатити за неї повинно бути їх самозрозумілим обов'язком. Писати про газету і в цій же газеті, отже писати про „Свободу" в „Свободі" — не належить до приємностей. Не тому, щоб на цю тему не було що писати. Навпаки, про „Свободу" та її ролю в нашому і загально-українському житті вже можна б списати не кілька газетних шпальт, але й багато сторінок великої книги. Але завданням газети є писати якнайбільше про все і про всіх, а якнайменше про себе. Про неї повинні писати інші.

Проте, заставлені обставинами до збіркової самореклями, ми намагалися допомогти читачеві і передплатникові побачити і пізнати „Свободу" такою, якою вона, в нашому переконанні, є: всенародна, вільна трибуна вільного українського слова. Коротко зібрані в цьому звіті факти за міжконвенційний час, отже від 1946-го року, хай послужать на це черговим доказом.

В звітовому часі приготовано та видано всіх 1,167 чисел „Свободи": в році 1946 — 255 чисел, а в роках 1947, 1948, і 1949 по 304 числа. З початком 1947-го року „Свобода" перейшла на повний щоденник, отже знов на шість чисел тижнево. Брак паперу, спричинений війною, заставив „Свободу" обмежитись у воєнних часах до п'ять чисел. Святочні числа, Різдв'яні і Великодні, а в минулому році теж листопадове, вийшли в подвійному об'ємі.

Крім редакційних статей трьох постійних редакторів: звітодавця, д-ра С. Демидчука і А. Драгана, в „Свободі" в звітовому часі забирали голос на українські, американські і міжнародні політичні, культурні та суспільні теми поверх 200 осіб. В це не враховані ті численні наші дописувачі, що висловлювали свої думки в „голосах читачів", повідомляли про місцеве громадське життя, місцеві культурні та інші імпрези тощо. Як йдеться про поодинокі роки в звітовому часі, то в „Свободі" друкувались статті поодиноких авторів з-поза редакції: в 1946 — около 20 авторів, 1947 — поверх 30, 1948 — поверх сорок, а в році 1949 вже понад 100 авторів. Між ними були чоловіки і жінки, люди всіх політичних переконань і релігійних віровизнань, всіх суспільних станів і професій та дослівно з усіх кінців світу: з Північної і Південної Америки, з Европи, Азії, Африки і Австралії. З европейських країн в звітовому часі в „Свободі" були надруковані матеріяли, надіслані з України, Польщі, Чехословаччини, Німеччини, Голандії, Бельгії, Швеції, Франції, Швайцарії, Югославії, Італії, Еспанії, Англії та Ірляндії. Між авторами статей були люди, імена яких записані в історії та в міжнародних енциклопедіях, як і відомі тільки в свому найближчому гурті звичайні трудовики. Це був справді нарід, його бо газетою є „Свобода".

Наскільки вірним є твердження, що „Свобода" є вільною, всенародною трибуною вільного українського слова, доказом цього хай послужить хоч би побіжний реєстр тих, що з цієї трибуни в звітовому часі промовляли. Подам його поазбучно:

Аврам Адріян, д-р Андрієвський Віктор, Інж. Андрієвський Дмитро, проф. Андрусів Петро, Андрієнко Олексій, д-р Андрусяк Микола, інж. Артюшенко Юрій;

Багряний Іван, Белей Петро, д-р Баран Степан, Більський Е., проф. Боберський Іван, інж. Бойко М., Борисевич Леся, Бутовий Микола, Бучак Лев, Баркі Василь.

Проф. Ващенко Г., Вазов Іван, Варварів Кость, Винницька Ірина, проф. Витвицький Василь, д-р Витвицький Степан, д-р Верес Роман, Вовк Анатоль, Вовк С., Волиняк Петро, Войнарович Т. Г.;

Гайворонський Михайло, Галичин Дмитро, Галич Василь, Гаврилюк Володимир, Гец Ольга, Гірняк Йосип, д-р Гірняк Никифор, Гладкий Яро, Глід Степан, Гординський Святослав, Горняткевич Дам'ян, Гриневич Ярослав, Гошовський Б., Голобородько Л., д-р Глинка Роман, Герман Григорій;

Д-р Галан Володимир;

Данько М., Денисенко Д., Дніпровий Д., Дивнич Ю., Дольницький М. В., Домонтович В., Інж. Донченко Д., проф. Дорошенко Володимир, д-р Дорошенко Дмитр, Дражевська Любов, Дубів Павло, Дубняк Володимир, Дудко Федір, Дурдела М., Дядюренко Гнат;

Ємець Василь, д-р Єндик Ростислав;

Залєський О., проф. Завітневич Василь, ген. Загродський Олександер, Землян Ю., Зозуля Олександер, Зозуля Яків, Зибликевич Євген;

Жданович О.;

Іванис Б., Івченко Людмила, Інгульський С.;

Кам'янець Олександер, Кедрин-Рудницький Іван, Керницький Іван, Керша Ігор, Кентржинський Богдан, Кий Ігор, проф. Кисілевський Кость, Кисілевська Олена, Китастий Григорій, д-р Квітковський Д., д-р А. Т. Кібзей, Куропась Степан, Куземський Іван, проф. Кузеля Зенон, Курпіта Теодор, Косач Юрій, проф. Кубійович Володимир, Крупницький Б., проф. Коваль Петро, інж. Кішка Андрій, інж. Кузик Дмитро, Крат Михайло, Крат Микола, о. Корсуновський Петро, Кокольський Микола, Кінаvolume Ярослава, Крушинський Федір, Кравченко Іван, Кученко Віктор, Коринець Ольга, Кирильчук А., Колосів Іван, Курилів С., Коваль І., проф. Кобран В., Купчинський Роман.

Лазовський Микола, Лащенко Галина, Левинський Володимир, Левицький В., Лесич Вадим, Липовецька Млада, Листвич Всеволод, Лиман Л., Литвиненко Сергій, Лобай Дмитро, Лобко Мина, д-р Луців Лука, Любомирський Степан, Левицький Микола;

Мазепа І., Малюца Антін, Маляр Павло, Мартович Олег, Мацьків Володимир, Мацак Вол., проф. Міллер М., д-р Мовчан Юліян, Мосендз Леонід, д-р Мірчук Петро, Мудрий Василь;

Проф. Недільський Іван, д-р Небилюк Василь, Немирович Віктор, д-р Німчук Іван, Новак Микола, Новицький Осип;

Д-р Огієнко Іван (Митрополит Іларіон), Огневич Осип, д-р Оренчук Володимир, Орленко В., д-р Олексюк Тиміш, д-р Осінчук Роман, Осінчук В., Островерха Михайло, Ольховський Б., Осьмачка Тодось, Очерет Микола;

Палій Андрій, Павленко-Луців М. В., д-р Парфанович Софія, Павленко Вадим, Петрів Іванна, Петренко С., Петрицький В., Пеленський Е. Ю., Підкова С., Полтава Леонід, Понеділок Микола, Приходько Віктор, Приходько М., Прихода В., Порай З., Прутський Н.;

Проф. Раковський Іван, Ракочий Т. А., Рахманний Роман, проф. Розгін Іван, Роздольський Р., Ромен-Домазар Б., Романенчук Б., д-р Рудницький Антін, д-р Рудницький Ярослав;

Самбірський М., Самчук Улас, о. Сапрун С., Сацюк Олекса, Синаша В., проф. Січинський Володимир, Сердюк М., інж. Селешко Михайло, д-р Сидор Микола, Славутич Яр, Смитрич Олександер, проф. Смаль-Стоцький Роман, Старко Семен, Старицький В., Статникова Анна, Станимір Осип, Стахів Матвій, Степовий Олекса, Стиранка М., Скорупський В., Струк Іван, інж. Софієвський.

Тарнавський О., інж. Тишовницький М., Тис Юрій, Татомир Я., проф. Тучапський Г.;

Феденко Панас, д-р Федорончук Василь, Федорів М.;

Чапленко Василь, Чечва Вадим, проф. Чубатий Микола, д-р Чинченко Іван, Чех Олег;

Проф. Шлемкевич М., Шерех Юрій, Шустакевич Юлія, Шемердяк Володимир, Шевелівський В., ген. Шандрук Петро, Шелест В.;

Хом'як М., Хорол Петро, Хінкулов Леонід;

Цепенда Кирило, Цурковський Маріян, д-р Цюцюра Б.;

Ясінчук Лев, Ярославська Дарія.

Це далеко неповний поіменний реєстр тих, що в оригінальних статтях чи передруках промовляли в найрізноманітніших справах і формах зі шпальт „Свободи". Підкреслюю, що реєстр далеко неповний. Деякі імена ми могли переочити, деякі так з громадян, як і духовників, не бажали собі того, щоб їх імен називати з різних причин, а деяких ми самі не могли назвати, спасіння їхнього ради. Маємо на думці головно тих справжніх героїв вільного слова, що своїм життям ризикують, аби передати через „Свободу" світові поставлене поза законом та жорстоко переслідуване слово істини з-поза залізної заслони. Один з таких наших співробітників за залізною заслоною від деякого часу замовк і є оправдані побоювання, що він міг впасти жертвою в тій безконечній черзі героїв, що життя своє віддали в боротьбі за правду і волю. Часом вам доводиться задовольнитися підписом тільки одної чи двох літер під статею, на те, щоб у відповідний час довідатись, що за ними криється навіть така історична постать як проф. Боберський, що був нашим дописувачем з Югославії та справжнє ім'я якого ми могли виявити тільки після його смерти.

Теж і це не замикає ще листи тих імен, творчість яких ви могли зустріти в „Свободі" в звітовому часі. Бо були там — крім клясичних творів Шевченка, Лесі Українки, Івана Франка, Олекси Стороженка та інших — теж передруки тих наших мистців слова, що творили чи ще творять у безнадійних обставинах совєтської неволі: Хвильового, Косинки, Влизька, Вухнаів, Яновського, Вишні та інших.

Це загальний авторський образ „Свободи" в звітовому часі. Як згадано на початку: люди всіх станів, всіх переконань і всіх професій. Від крайніх націоналістів до крайніх соціялістів, православні і католики та інші віровизнання, славні і невідомі, видатні представники й знавці всіх ділянок нашого народного життя, зі скривавлених ланів України і з усіх бездоріж світу. Чи не потверджує це і чи не закріплює воно за „Свободою" права називати себе всенародною вільною трибуною вільного українського слова?

МАТЕРІЯЛИ

Як довга і багатомовна є листа людей, що приймали участь та промовляли і висловлювали свої думки в „Свободі", так ще ширший і ще різноманітніший є матеріял, що в звітовому часі був надрукований в „Свободі". Немає бо ніодної важливішої події, ніодної ділянки життя і творчости, які не були б відповідно зарєстровані чи обговорені на сторінках „Свободи". Пригляньмося і цьому бодай побіжно.

а) Інформація

Першим і найголовнішим завданням щоденної газети є подавати скоро, правдиво і об'єктивно кожну інформацію, кожну вістку, що заслуговує на увагу своєю актуальністю та своєю важливістю можливих наслідків. І це ми намагалися робити, відповідно до наших сил, вміння і спроможностей. Щоденно ми подавали в сконденсованій формі всі ці важливіші події дня, що могли заслуговувати на увагу нашого загалу, або про які наш загал повинен був довідатися. Про цьому, ми не задовольнялися тільки тими інформаціями, що їх кожного дня приносять великі пресові та інформаційні агенції. Тих вісток ми шукали теж самі, часом навіть великим вкладом труду, головно як йдеться про вістки з українського життя чи з ним зв'язаних проблем. Про це буде мова на іншому місці.

б) Коментарі

Крім коротких вісток, друкованих звичайно на першій сторінці, ми в редакційних чи надісланих статтях намагались їх доповнювати та коментувати, головно важливіші з них. Сміємо твердити, що за ввесь звітовий час не було ані одної важливішої події з українського, американського чи міжнародного життя, яка не була б не тільки зареєстрована, але теж відповідно оцінена в „Свободі". В таких оцінках ми завжди намагались „дивитись правді ввічі", оцінювати факти як такі, дивлячись на них з точки зору наших національних інтересів і потреб, що — в нашому розумінні — є теж інтересами і потребами Америки та міжнародного миру і прогресу в світі. При цьому, ми завжди визнавали засаду, що одна людина може помилятися, але ми вірили в непомильність народної волі, що є демократичною засадою. І тому ми — як це вже виходить хоч би з довгої листи авторів — віддавали на поодинокі теми місце теж усім іншим серіозним голосам, без огляду на те, чи ми з ними погоджувалися чи ні, якщо тільки вони не були виразно шкідливі та вміщувалися в рямках християнської етики і моралі. В усіх випадках ми ніколи не вагалися теж ясно спрецизувати нашого становища в поодиноких справах і його обстоювали тими аргументами ,якими воно диктувалося. Ми не завагалися б теж визнати нашої помилки, якщо інші аргументи були б сильніші та більш переконливі.

СПРАВИ

В редагуванні газети зустрічається стільки справ, скільки їх є в житті. Газета бо є його дзеркалом. Проте, в газеті, як і в житті, є основні справи, від яких залежать та довкола яких обертаються всі щоденні. Коротко про ці основні справи, що існували для „Свободи" в звітовому часі.

а) Загальні справи

Проблема здобуття і закріплення справедливого і тривкого миру в світі, що може бути досягнений тільки повною перемогою демократії та визнанням нею головних чотирьох свобід, створення передумов безупинного прогресу та поліпшення людської долі, були й для нашої редакції в звітовому часі першою і найосновнішою справою. Під цим кутом ми розглядали і оцінювали всі інші проблеми, зокрема закріплення міці і безпеки Злучених Держав та потребу визволення України.

б) Американські справи

„Свобода" є американсько-українською газетою і американські та українські справи є для неї нерозривно зв'язані і однаково важливі. Ми брали активну участь в розвитку американської думки та давали свій вклад в дальший політичний, господарський і культурний розвиток нашої країни, маючи на оці її провідну ролю в світі та придержуючись засади ,що демократія є працею для кожного. Ми піддержували кожну американську ініціятиву для прочищення міжнародної атмосфери та для дальшого прогресу внутрі країни. Ми зокрема заступались за справедливі домагання дальшого поліпшення долі працюючого народу, органом якого себе вважаємо, але робили це під кутом загально-національних інтересів. Ми зокрема дбали про те, щоби не допустити в цій країні на соціяльному тлі до погубної клясової боротьби ,що її пропагують тут імпортовані з-за кордону чужі ідеї та чужі агенти. Ми, наприклад, далі обстоювали за американським робітником право страйку, але були проти надуживання цього права на шкоду країни, особливо, коли чужі агенти покористувались страйками на послаблення Америки та її оборонної сили. В інших ділянках, зокрема культурній, ми завжди обстоювали дальший прогрес на базі християнської моралі. Ми зокрема віддавали багато уваги дальшим розбудові та закріпленню наших демократичних засад, зібраних та забезпечених Конституцією і Декларацією Незалежности. Оцінкою нашої праці під цим оглядом може послужити факт здобутої в 1938 році нагороди в зорганізованому Загальною Радою Американської Єдности конкурсі на статті проти пересудів.

в) Українські справи

Україна, український нарід і його визвольні змагання та всі зв'язані з цим справи творили для нас в звітовому часі таку саму головну проблему, як і всі американські справи. Що більше, американські справи — це справи великого і вільного народу, могутній голос якого помітний в цілому світі. Нашого голосу не могло там бракувати. Але ще більше потребувала нашого голосу Україна та український нарід, закутий у важкі кайдани неволі. Тому ми докладаємо всіх зусиль, щоби цей наш український голос з вільної американської землі та в обороні української правди, українського народу і його права на вільне життя був якнайсудільніший і якнайголосніший. Цей обов'язок був у нашій свідомості зокрема в обставинах після другої світової війни, отже в звітовому часі, як вже не залишилось ані клаптика бодай відносно вільної української землі та як „Свобода" стала справді єдиним вільним українським щоденником в світі. Відповідь на це ,як ми вив'язувались з такого нашого розуміння свого обов'язку, дає чи не кожне в виданих в звітовому часі 1,167 чисел „Свободи".

Під кутом визвольних потреб українського народу та його визвольних змагань в цій грізній добі, ми підходили теж до внутрішньо-українських справ. Ми не мали нічого іншого крім слів подиву і пошани та признань до цих наших братів і сестер, що стоять в нерівному змагу з ворогом на своїй рідній землі.

З великою увагою ми ставились до широких мас нової української політичної еміграції. Ми робили все можливе для їхньої оборони і для допомоги. Рівночасно ми безпощадно виступали проти того внутрішньо-політичного розгардіяшу та групово - партійної боротьби, що роз'їдала їх організм та виразно шкодила і їм самим і загальній українській справі. Ми самі не дали втягнути себе в цю боротьбу, хоча й скільки на це було спроб. Ми привітали, натомість, створення в Европі загально-української репрезентативної установи, Української Національної Ради, яку вважали поважним консолідаційним кроком на шляху до єдности та внутрішньо-українського замирення, а тим самим і серіозним скріпленням українських визвольних сил.

ґ) Наша громада

Інформації про нашу американсько - українську громаду та всі загальнобічні прояви її життя приковували головну нашу увагу. Теж і тут ми стояли на становищі необхідности якнайповнішого об'єднання всіх наших сил та якнайтіснішої співпраці. Ми всіми своїми силами піддержували наші центральні репрезентації, Український Конгресовий Комітет і Злучений Український Американський Допомоговий Комітет. Ми зокрема піддержували та закликали до жертвенности на їх цілі. Не меншу увагу ми віддавали іншим центральним та місцевим нашим організаціям, зокрема нашій молоді, зорганізованій в своїх окремих організаціях. Двигаючи майже ввесь тягар найрізнородніших кампаній на політичні, культурні і допомогові цілі, ми з найбільшою дбайливістю намагались підходити теж до нових проблем, що виринули в останньому у зв'язку з побільшенням нашої громади новими силами зі скитальщини. Потреби нашої громади на довшу мету та головно потреби українських визвольних змагань правили нам і тут за головну базу в нашому підході та оцінці тих спарв.

ґ) Союзові справи

Як орган Українського Народного Союзу, „Свобода" була його офіціяльним речником, обслуговувала вістками його членів та дбала про його ріст і розвиток. Крім усіх офіціяльних матеріялів, повідомлень, звітів і т. п., „Свобода" в звітовому часі вела широку освідомлюючу працю щодо Союзу, дбала про якнайбільшу популяризацію його ідей і цілей. Для прикладу вистачить згадати, що тільки під час ювілейної кампанії за приєднанням нових членів, в „Свободі" було надруковано поверх 50 самих тільки редакційних статей на ці теми.

д) Культурні справи

Окремо хочемо згадати про культурні справи, бо ними „Свобода" окремо турбувалася та віддавала їм окрему увагу. Ми радо друкували та шукали на ці теми найрізноманітніших матеріялів. У звітовому часі у фейлетонах „Свободи" та в українській, частині Юкрейніен Вікли було надруковано всіх 244 фейлетонів ,між ними чимало найкращих творів української літератури. Ми докладали всіх можливих зусиль, щоби дати можність проявитися всім новим письменницьким талантам. Згадані в загальному спискуімена авторів друкованих у фейлетоні „Свободи" літературних творів говорять самі за себе. Редакція „Свободи" зі свого боку причинилася не в останній мірі до ряду наших найкращих імпрез, хочби відомих під назвою „Гомону України" культурних фестивалів молоді.

е) Мемуаристика

Завданням щоденної газети є насамперед інформувати про актуальні справи та коментувати їх. Редакція „Свободи" вважала за необхідне приділити велику увагу теж мемуаристиці, що в інших обставинах до неї належало б в далеко меншій мірі. Діло в тому, що багато матеріялів про минуле України та її творчість і боротьбу пропали в руїнах війни а інші безпощадно нищені ворогами України. „Свобода" в майбутньому, як сьогодні, залишиться одним з головних джерел для історика. Тому теж „для історії" нам треба було зберегти на сторінках „Свободи" якнайбільше споминів та всіх тих матеріялів, що відносяться до боротьби і творчости українського народу. Зокрема надруковано багато нових і вартісних матеріялів щодо большевицької і німецької окупацій України та визвольних змагань українського народу під час і після другої світової війни.

є) Матеріяли проти п'ятої колони

В рямках боротьби проти большевизму та голошення правди про Україну, „Свобода" в звітовому часі віддавала окреме місце матеріялам для боротьби проти місцевої комуністичної п'ятої колони. „Свобода" безпощадно поборювала цю сформовану з ворогів українського народу найбільшу внутрішню загрозу для Америки і тим самим для світу. Всі підступні і явні п'ятиколонні напади на „Свободу" не завернули і не зупинили її на цьому шляху, що його вважає єдиноправильним і єдинокорисним як для Америки так і для визвольної української справи.

ФОРМА

Дбаючи постійно про поліпшення якости друкованого в „Свободі" матеріялу, ми — по своїм силам і спроможностям — не занедбували теж її форми та всіляко намагались і її поліпшити. Протягом звітового часу „Свобода" і під цим оглядом перейшла деякі зміни, хоча і в традиційних рямках. Змінено артистичний заголовок „Свободи" та спосіб розміщення матеріялу, головно на першій сторінці, переводячи ці зміни під кутом головної газетної засади: на якнайменшому місці якнайбільше надрукувати. З цих міркувань заступлено теж нормальними колишні великі черенки друку новинок та редакційних статтей.

МОВА

Мова, якою писалося в „Свободі" в звітовому часі, відзеркалює до деякої міри загальну українську невпорядкованість на цьому секторі. Проте, ми докладали всіх зусиль, щоби під цим оглядом достосуватися до кожночасного розвитку, прислухуючись авторитетним в цих справах голосам. Ми не вагалися впроваджувати мовні новості, якщо вони були піддержані авторитетними голосами, і не вагались їх викидати, якщо були оправдані застереження проти них. В загальному, та наскільки це в наших обставинах було можливе, ми придержувались основних принципів української літературної мови в її клясичній формі та визнаного мовними авторитетами правопису Української Академії Наук з 1929 року. На мовні теми ми радо віддавали місце в газеті теж статтям авторитетних авторів.

ІЛЮСТРАЦІЇ

Ілюстраційна ділянка в „Свободі" далеко від задовольняючої, з тої простої причини, що вона вимагала б далеко більших фондів, ніж ними редакція розпоряджала. Під цим оглядом ми користувались головно надсиланими нам готовими клішами або матрицами, а самі робили кліші тільки у випадках, як фотографії мали окреме громадське чи документальне значення.

НЕДОСТАЧІ І НЕДОМАГАННЯ

Наводячи в нашому звіті цілий ряд довершених фактів для дальшого розвитку і поліпшення Союзового органу, ми свідомі теж ще багатьох його недостач і недомагань. Ми знаємо їх безпосередньо, сумарично та краще ніж їх можна бачити з боку. Ми знаємо про недомагання в змісті і формі, знаємо недостачі в коректі, в доборі матеріялів, у відношенні до наших вільних співробітників. Ми знаємо їх самі і ми з найбільшою увагою прислухуємося до критичних посторонніх голосів. Ми докладаємо максимальних зусиль, щоби ці недомагання усунути, але це не завжди є в нашій фізичній спроможності. Бо дальше поліпшення і розвиток „Свободи" тепер залежать насамперед від фондів, якими ми можемо розпоряджати. З усіх боків до нас ставиться вимоги щодо збільшення та різноманітности матеріялу. Ми й самі здаємо собі справу з необхідности і пекучости такого поліпшення. Але на це треба фондів. При збільшенні нашої громади великою кількістю новоприбулих наших братів і сестер, що — як це бачимо зі звітів головних урядників — тисячами поповнюють наші Союзові ряди, виникла пекуча потреба збільшеного недільного числа, з окремим літературним, господарським, культурним, робітничим і т. п. додатками. Для нас не могло б бути більшої приємности, як ці бажання задовольнити. Але на це потрібно фондів. Нам обов'язково треба поліпшити ілюстраційну ділянку в „Свободі", головно як йдеться про ілюстрації з нашого громадського життя. Це знову зв'язане з новими видатками. Одною з найбільших передумов дальшого поліпшення та поширення інформаційного відділу „Свободи" є необхідність мати постійних кореспондентів, якщо не в усіх, то бодай в більших осередках нашого місцевого життя. І на це потрібно фондів. Нам аж ніяк не можна успішно дальше поліпшувати наш орган без особистого контакту членів нашої редакції не тільки з громадами в місцях їхнього перебування, але й з віддаленими місцевостями. Як же можна цей контакт вдержувати без призначення на ту ціль окремих фондів? З теперішнім розвитком „Свободи" та з вимогами, що їх тепер до неї постійно видвигає загал читачів, нам необхідно збільшити редакційний персонал. Чи можна б це все зробити коштом того „зломаного цента", що його досі платили члени УНСоюзу за свій орган?

Реасумуючи все це коротко сказане, хочемо ствердити, що „Свобода" має необмежені можливості дальшого розвитку і постійного поліпшування, якщо будуть на це відповідні фінансові передумови.

НАША МОЛОДЬ — НАШЕ МАЙБУТНЄ

Цього звіту не можна б закінчити, не згадавши окремо про наші турботи і нашу працю для тих, які прийдуть після нас та яким доведеться продовжувати ту працю і ті ідеали, виразниками яких є Український Народний Союз та його орган „Свобода". Маємо на думці нашу молодь. Крім великої уваги справам цеї молоді в „Свободі", маємо вже 17 річників „Юкрейнієн Вікли", англійського тижневого додатку до „Свободи", з окремим призначенням для молоді. Поміщувані на четвертій сторінці того додатку короткі новелі, виховні статті, спортові повідомлення, звіти з життя молодечих організацій і т. п., мають за завдання збудити в нашої молоді заінтересування до українського слова та до українських справ. Ми маємо докази, що ця праця не минається зі своєю ціллю.

Тому, що на цій Конвенції маємо вже поважну кількість делегатів з-поміж нашої молоді, предкладаємо про „Юкрейнієн Вікли" окремий звіт англійською мовою, приготований редактором цього тижневика, п. Степаном Шумейком. Щиро бажаємо, щоби цей звіт як і сама проблема молоді, отже проблема нашого майбутнього, стала одним з головних предметів наших нарад під час дискусії.

ЗАКІНЧЕННЯ

Цей короткий редакційний звіт хочемо закінчити щирою подякою насамперед членам Екзекутивного Комітету та Головного Уряду за їх кожночасну співпрацю і піддержку. Сердечну подяку висловлюємо теж усім відділовим урядникам та широкому загалові Союзового членства і читачам „Свободи", що піддержували її своєю матеріяльною пожертвою чи добрим словом. Зокрема складаємо на цьому місці велику подяку усім тим нашим співробітникам і дописувачам, що цілком безкоштовно або тільки — як ми це називали — за „символічну" заплату надсилали до „Свободи" свої матеріяли. Усі вони допомогли вдержати „Свободу" щоденником продовж звітових чотирьох років і всі вони дали відповідний вклад в її дальшу розбудову, як репрезентативного на цій вільній американській землі виразника високих ідеалів українського народу та його вікових змагань до поступу, краси і волі для всіх.

●

ЗВІТ РЕДАКТОРА „UKRAINIAN WEEKLY" СТЕПАНА ШУМЕЙКА

The 18th regular convention of the Ukrainian National Association, held in May, 1933 in Detroit, Michigan, passed a resolution empowering the Executive Board of the organization to bring into life as a supplement of its *Svoboda* an English-language weekly.

It was felt then by the delegates attending the convenvention, and correctly so, that the growing Ukrainian Amer youth, sons and daughters of immigrants from Ukraine who had built the U. N. A. as well as Ukrainian American life in general, and whose torch-bearer has been the *Svoboda*, that this youth should have its own torch-bearer, its own source of enlightenment and of communication plus organization, published in the English language, namely, *The Ukrainian Weekly*.

Prior to *The Ukrainian Weekly* the Ukrainian National Association had been publishing since 1926 a fine little magazine called *The Ukrainian Juvenile Magazine*, in English, for our youth. But by the time the Detroit Convention rolled around, the general sentiment was that a weekly was needed. Already by then the *Svoboda* had been running English-language columns written by our younger generation, including Ukrainian poems translated into English by Waldimir Semenyna, articles by Dr. Neonila Pelechovich, Anastasia Oleskow, Alexander Yaremko, as well as articles and *A Short History of Ukraine* (which ran for about a year) by Stephen Shumeyko. They and others like them constituted the vanguard of the Ukrainian American youth movement, composed of many young persons throughout the country, who conscious of their duties and obligations as native-born Americans were at the same time keenly aware of their Ukrainian cultural heritage and of their sense of duty to aid their oppressed kinsmen in Ukraine to gain their national liberties.

At first *The Ukrainian Weekly* had a mixed reception. The older generation, which had given it its blessing, was heartily in favor of it. In Canada, considerable criticism arose in certain circles; it was said that it was wrong to publish an organ in English for our youth, as it would hasten the process of assimilation. Suffice it to say here that such critics in time silenced themselves when they saw how the readers and followers of the *Weekly* became very well adjusted young Ukrainian Americans and especially attached to things Ukrainian and particularly to the Ukrainian Cause. For that matter, for the past number of years some of the most severe critics have sanctioned and caused to be published for Canadian-Ukrainian youth English-language sections and periodicals. The reception of the *Weekly* by our young people, it should be noted here, was from the very outset a very warm one. They took to it like a duck to water, reading it, utilizing it, and contributing to it articles on a variety of subjects, reports concerning their organizational activities, and expressions of their opinions on the issues of the day.

It is significant that with the appearance of *The Ukrainian Weekly* Ukrainian American youth organizational life really became launched and since then, with *The Ukrainian Weekly* at its helm, it has forged ahead steadily. The recent war interrupted its progress, but within the past couple of years it is being continued at an accelerated pace.

The idealism of our young people, the abundance of their energy, the ardent desire among them to unite themselves, would have been undoubtedly retarded considerably if it had not been for the *Weekly*. The Ukrainian Youth's League of North America is a good example of this; in fact it can be well stated that the league, together with its many congresses and conventions and rallies, would never have been where it is today were it not for the *Weekly*.

Besides its role in organizing our younger generation Ukrainian Americans the *Weekly* has played a vital role in acquainting them with their Ukrainian cultural heritage. From it those interested have gained more than a cursory knowledge of them. In the field of Ukrainian literature alone, a veritable argosy of it, in form of short stories, novelettes, novels as well as poetry, products of the best Ukrainian writers and poets, has appeared on the pages of the *Weekly*, translated into English by competent persons. Suffice it to say here that a carefully selected collection of all these Ukrainian literary works which the *Weekly* published in their translated form, is now ready to be published in book form, to be known as the Anthology of Ukrainian Literature, the publication of which the Ukrainian National Association will sponsor.

From the *Weekly*, also, our young people have learned much about the colorful customs and habits associated with the Ukrainian people of yore and of the present times. Even the art of making simple decorative objects of Ukrainian handicraft and art design, has been on innumerable occasions explained and illustrated on the pages of the *Weekly*.

Articles and series on Ukrainian history, detailed accounts of, for example, the Zaporozhian Kozak Host, biographic outlines of leading Ukrainian historical figures, descriptions of various war campaigns, articles explaining the historic role played by Ukraine in the preservation of western civilization—all of this has helped our young people to have at least some conception of the historic background of the people from whom they descended.

What is more important, however, is the fact that as a result they have come to know the story of the centuries-old struggle by the Ukrainian people to win their national freedom and independence. That knowledge, plus their innate desire to help their struggling kinsmen, has prompted them to become strong champions among their fellow Americans of the Ukrainian cause.

In trying to acquaint their fellow Americans of non-Ukrainian origin with the basic facts concerning the Ukrainian Cause, our younger generation persons, already now in their maturity, have relied heavily upon the *Weekly* for information, and inspiration for that mataer.

In this connection, it is worth noting that it was the *Weekly* and those associated with it which blazed the trail to the hearts and minds of prominent individuals in this country and prompted them to take an active and sympathetic interest in the Ukrainian national liberation movement. Worthy of note here are William Henry Chamberlin, Clarence A. Manning, Anne O'Hare MtCormick, Hanson Baldwin, Ansel Talbert and others.

Concurrent with all this, and what is very important, is that, as already mentioned, just as *Svoboda* has been for older generation, so has *The Ukrainian Weekly* been the torch-bearer for the younger generation, counselling, at times when necessary chiding, and always trying to guide our younger generation, within and outside the U. N. A., along paths which it considers to be the best for progress and for the attainment of ideals upon which Ukrainian American life is soundly built.

Athletics have always been a part of youth life. The fostering of its has been one of the primary tasks of the *Weekly*. Thanks to the encouragement and publicity given them our sport-minded young people have in the past held in Philadelphia two Ukrainian-American Olympiads, in which hundreds of athletes participated in all branches of sports, track, field and swimming, attended by thousands of spectators. It also publicized extensively the pre-war Ukrainian National Association sports program, and since the war the very active U. N. A. Bowling League. Then, of course, the UYL-NA sports program, run on a national scale, has much to owe to the *Weekly* for the news and publicity coverage given it.

Current problems and issues are constantly editorialized and discussed on the pages of the *Weekly*. The necessity of aiding the Ukrainian Congress Committee of America and the Pan-American Ukrainian Conference, which are dedicated to America's peace effort and to the Ukrainian liberation movement, and the United Ukrainian-American Relief Committee, which concerns itself with aiding and resettling displaced persons, has constantly been stressed on the *Weekly* pages.

The advent on these shores of thousands of our displaced persons has introduced a new and very valuable element into Ukrainian American life. At the same time it has brought certain vexing problems rising from the basic problem of the proper adjustment of the three different elements which compose Ukrainian American society, the old immigrants, now naturalized Americans, their native American born sons and daughters, the so-called younger generation, and, thirdly, the new immigrants, the recently arrived former displaced persons. This basic problem has been often treated in the *Weekly* and the *Weekly* is doing all that is possible to solve it, by bringing about a general reconcilation of views and conflicts.

At the close of this report, it should be noted that much of the success of the *Weekly* has been due to the voluntary contributions of articles, news, reports and commentaries sent for publication by a great number of our younger persons, as well as by some of the older people. With few exceptions they have done so without receiving any renumeration, and the few that did have been content to receive but a bare fraction of what they wrote was worth.

Among those who have voluntarily contributed articles to the *Weekly* within recent times have been Prof. Clarence Manning, Prof. George W. Simpson, Prof. Watson Kirkconnel, the late Dr. Percival Cundy, Prof. Alexander Granovsky, Dr. Arthur P. Coleman, Prof. C. A. Andrushyshin, Prof. Stephen Mamchur, Prof. D. Haydak, John Panchuk of Detroit, John Panchuk of Canada, Prof. Michel Nagurney, Gregory Herman, Marie S. Gambal, Ted Victor (Shumeyko), Mildred Milanowicz, Gloria Surmach, Joseph Lesawyer, Walter Danko, Bandmaster John Barabash, Theodore Lutwiniak, Stephen Kurlak, Walter Ciopyk, Olga Dmytriw, Walter Bacad, Anne Mitz, William Shust, Alexander Yaremko, Peter N. Bronecke, Michael Elko, Leo Kunik, Josephine Gibbons, Olga Redchuk, Drs. Anthony and Wasyl Wachna, Genevieve Zepko-Zarebniak, Olga Zepko, Anne Pulk, Stephen Marusewich, Gerald Bulak, Olga Kachner, Amelia P. Katmar, Dorothy Mischysin, Olga Figiel, Michel Elko, Helen Mural, Jean Harasym, Taras Hubicki, Harry Kashmar, William Hussar, Anne Dydyk, Sophie Kudera-Gulick, Stella Popowich, Nicholas Drance, Harry Hawrylew, Daniel Slobodian, Jean Woloshyn, all of whom and others are drawn from various parts of this country and Canada and are prominent in their particular fields of activity.

To them *The Ukranian Weekly* is deeply indebted for their aid and cooperation in making it what it is today, the leading journal of its kind among all nationality groups which compose American society. It is also indebted to its sage counsellor, Dr. Luke Myshuha, Editor-in-Chief of the *Svoboda*. The cooperation between the older and younger generations finds excellent illustration in the cooperation which has existed between the Ukrainian-language *Svoboda* and the English-language *Ukrainian Weekly*, both published by the Ukrainian National Association, the bulwark of Ukrainian American life.

●

Пополуднева Сесія

Головним предметом нарад пополудневої сесії є шоста точка конвенційної програми, а це дискусія над звітами головних урядників і головного редактора „Свободи".

В дискусії над звітом діючого головного предсідника У. Н. Союзу, дел. від. 316 запитує, чому предсідник не згадав у своєму звіті про усунення ред. Ревюка, про судовий процес проти о. Клодницького та чому дається так мало місця на посмертні згадки.

У відповідь на перше питання п. Герман подає, що справа Ревюка була вже предметом дискусії на останній Конвенції в Питсбургу, а відносно других заторкнених справ дасть виснення п. Галичин.

Над звітом заступниці предсідника Марії Малєвич ніхто не забирає голосу.

В дискусії над звітом головного секретаря п. Галичина беруть участь делеґати таких відділів: 316, 39, 347, 8, 252 і 134, запити яких є спрямовані переважно до справ обезпеченевих. На ці запити п. Галичин дає вияснення по думці статуту У. Н. Союзу.

Дел. від. 316 питає, чому звіти річного засідання є дуже короткі, хоча засідання тривають тиждень; чому не можна записати посмертного на іншу особу, як хтось не має родини; чому подається на грамотах 30 центів для місцевої молоді за „Свободу" якої вона не передплачує?

На повищі запити п. Галичин відповідає, що звіт річного засідання є тому короткий, бо подається тільки ухвали на користь організації; відносно 30 центів, які є зараховані для молоді, яка „Свободя" не читає, то ця сума мусить бути виказана на грамотах, бо так постановляє статут організації, а крім того є випадки, де й молоді члени замовляють опісля „Свободу", а тоді не потрібно звертати грамоти до головної канцелярії для справлення, бо оплата за „Свободу" є вже включена заздалегідь до вкладки на грамоті.

На інтерпеляцію дел. від. 39, які кроки пороблено в справі закупна Захисту для сиріт і старших членів, Д. Галичин відповідає, що Головний Уряд винайшов був відповідну посілість та мав передати її під певною умовою Сестрам Служебницям. Коли, одначе, всі формальності з нашого боку були полагоджені, Сестри Служебниці заявили, що їм можна прийняти посілість, але без ніяких застережень. Таке полагодження справи противилося ухвалі минулої Конвенції, а тому з наших переговорів нічого не вийшло.

Дел. від. 347 запитує, скільки маємо членів, яким минуло 70 років життя? Д. Галичин відповідає, що около 430.

Дел. від. 8. питає, чи можна залишити в касі Союзу гроші членів, грамоти яких вийшли по 20-ох роках. Д. Галичин відповідає, що покищо не можна цього робити, бо з таких депозитів треба було б творити окремі щадничі конта, які мали б приносити членові відповідні відсотки. Беручи до уваги теперішний фінансовий ринок дешевого гроша, творити такі щадничі конта Союзові не тільки не оплатилося б, але навпаки, могло б нанести йому втрати.

Дел. від. 252 запитує, що є з тими новими грамотами, які були вже давно проголошені. Д. Галичин відповідає, що скоро їх будемо мати, бо довго було треба чекати одобрення цих грамот асекураційними властями.

Дел. від. 134 запитує, чи можна підвищити грамоту з дол. 500 до дол. 2,000 та чому відійшло 1200 молоді зі Союзу. Домагається при тому поучити секретарів та організаторів, щоби при організуванні членів звертали головну увагу, чи даний член зможе платити.

Д. Галичин у своїй відповіді подає, що Екзекутива застановляється над підвищенням суми і на це погодилася Статутова Комісія. Будуть підвищені суми як рівнож вік, до якого можна буде приймати членів, що буде полекшою передусім для нових іміґрантів. В дальшому Д. Галичин признає, що трапляються випадки, що може деколи якийсь організатор приєднає і заскоро декого з нової іміграції, але тут заходить можливість, що заберуть їх до чужих асекураційних товариств, тому краще мати їх в У. Н. Союзі. Вкінці Д. Галичин пояснює, що впродовж 4 років відійшло з готівкою около 1200 молодих членів. Кого винувати за це? У першій мірі цих молодих членів, які ставляться до обезпечення байдуже, та вибирають готівку, яку часто наскладали для них батьки, вплачуючи вкладки за своїх дітей. Дальше можна винувати заряди деяких відділів, які не стараються вияснювати даним членам, що вибираючи готівку, вони самі себе кривдять, бо за незначну квоту, яку дістануть, позбавляють себе обезпечення, яке їм в старшому віці дуже придалося б. Особистий контакт та належне вияснення справи причинилося б багато до зменшення кількости членів у вибиранні готівки. Це найкраще видно по цих численних відділах, де заряди дбають про цю справу, а тому в таких відділах є рідкі випадки вибирання готівки.

По вичерпанні дискусії Д. Галичин пропонує вислати таку резолюцію до Президента Трумана і такий меморіял до секретаря Стейту Ачесона:

Cleveland, Ohio, May, 23, 1950.

Harry S. Truman, President,
United States of America,
Washington, D. C.

Dear Mr. President:

The 22nd Regular Convention of the Ukrainian National Association, convened in Cleveland, Ohio, during the week of May, 21, 1950, attended by 431 delegates and 20 members of the Supreme Assembly, representing over 58,000 members in 23 States in the United States of America and 4 Provinces in Canada, passed by unanimous vote the following resolution:

Our heartiest greetings to you, Sir, as our President and as our fellow American.

We, some 500 of us, have convened here in Cleveland as delegates to the 22nd Regular Convention of the Ukrainian National Association. It is a grand and steadily growing organization, founded in 1894, with a membership of over 58,000 Americans, also some Canadians, of Ukrainian descent.

In extending our best wishes to you, Mr. President, we are at the same time going on record at this convention of the Ukrainian National Association, in full support of your foreign policy and of the practical measures you have adopted to implement them, particularly the Truman Doctrine, the Marshal Plan, the Atlantic Pact, and the European Recovery Plan. All of these and other measures taken by you, Sir, we realize form an effective barrier to the spread of Communism and Soviet Russian expansionism which constitute a threat not only to the American people but also to other democratically-minded and freedom-loving peoples.

The Truman Doctrine and the plans associated with it, however, would in our opinion constitute an even stronger barrier against the spread of Communism and Soviet Russian imperialism if a strong effort were made to apply them in whatever form is possible to the freedom-loving peoples behind the Iron Curtain. We have in mind the over 45,000,000 Ukrainian people, especially since it is our considered opinion that our country's peace effort, or, to put it more bluntly, our cold war for the preservation and perpetuation of peace, should also take into account the Ukrainian situation. This situation, which is also known as the Ukrainian National Liberation Movement, is the heroic struggle of the Ukrainian people to rid themselves of the Soviet Russian totalitarian and Communist yoke. They were the *first to fall victim to Soviet Russian rule. Their struggle continues to this day despite all forms of repression directed against it. And that struggle, led by the underground forces of the well-nigh legendary Ukrainian Insurgent Army* (the UPA), engages not only our innate love of freedom but should also interest us as a factor in the cold war stage of our fight for the maintenance of a free world.

The Ukrainian people are the second largest numerically in the Union of Socialist Soviet Republics. That, coupled with their determined resistance of the powers that be in the Kremlin, as well as with their well known friendship for the people and institutions of our country, should compel us to realize that in the Ukrainian people our country and our people have a great and valiant ally. And as such, the Ukrainian people merit not only the interest, the sympathies, but also the support of the American people in their struggle to regain their inalienable rights of life, liberty, and the pursuit of happiness.

We are happy to note and gratefully acknowledge, Mr. President, the aid you have given through the democratic processes of our Government, to the Ukrainian Displaced Persons, victims of Soviet and Nazi tyranny, in giving them in Europe the protection of the American military authorities, and in enabling many thousands of them to reach the shores —in the words of Ukrainian national poet—„Of the Land of Washington."

May we wish you, once more, the best of health and success as President of our country.

Most Respectfully Yours,
Dr. Paul Dubas,
Cchairman of the Convention
Ukrainian National Association

Cleveland, Ohio, May 23, 1950.

Dean Acheson, *Secretary of State*,
Washington, D. C.

Sir:

We, 451 representatives of over 58,000 members of the Ukrainian National Aassociation—a fraternal benefit order founded in 1894, the largest and oldest organization of Americans of Ukrainian descent, with 478 branches in 23 States in the U. S. A and 4 Provinces in Canada—having convened here in Cleveland for the 22nd Regular Convention of our organization, take this opportunity to express to you our approbation and appreciation of the conduct by you of our American foreign policy, particularly in relation to your determined and "all-out diplomacy" stand in the cold war that exists between our country and Soviet Russia.

We take this opportunity also, Sir, to express our hearty agreement with what you said at the recent meeting of the American Society of Newspaper Editors, particularly when you urged all Americans "to put aside for the moment, all considerations that are less important, to forget all differences of opinion that are less than vital, and to consider with me this important problem of the security and the well-being of our country". And, as you further declared "we must mobilize all our strenght" in order to gain victory for our just cause in the total cold war we are compelled to wage against Soviet Russian aggression. We pledge ourselves and all those whom we represent to exert the maximum effort in your peace effort, just as during the last world holocaust members of our organization and all other Ukrainian Americans exerted the maximum effort, on the battlefields and at home, to help gain victory for our country and all for which it stands.

Rising from our concern for the welfare and safety of our country is a matter to wich we desire to direct your attention. Although it does not appear to enter into consideration in the formulation of our foreign policy, yet to our way of thinking it is a matter of vital importance, parti-

cularly in this cold war between our country and the Western democracies, with Soviet Russia and its satellites.

We have in mind here Ukraine, home of over 45,000,000 freedom-loving Ukrainian people, who were the first to fall victim to Soviet Russian imperialism, some 30 years ago, and who since then have been waging against their misrulers not a cold war but a hot underground war. And although in this struggle millions of Ukrainians have died, although the Reds with fire and sword have attempted to destroy everything Ukrainian in spirit, although they have committed mass extermination of the Ukrainian populace, and although the Ukrainian people suffered a terrific loss of human life during the last war, still their heads though bloody are unbowed, still they continue with ever increasing vigor to liberate themselves. And in their van is their heroic, the well-nigh legendary underground Ukrainian Insurgent Army, the UPA, whose exploits have excited world admiration and have inspired other peoples behind the Iron Curtain to renew their struggle for freedom.

These well known facts, coupled with the traditionally historical and cultural close relations of the Ukrainian people with Western Civilization, make them our country's strongest ally behind the Iron Curtain. Therefore it would be advantageous for the Western World, led by the United States of America, to give full moral and material aid to this great Ally.

The recent inauguration of the daily Ukrainian-language hour over the Voice of America program of our State Department is a step in this direction, but it falls short of what could and should be done.

Therefore, we consider it for the best interest of our country to make the following recommendations:

1. Give priority in importance to Justice rather than to Peace in our international relations, on account of the simple fact that Peace is possible only when Justice prevails.

2. Affirm the right of the enslaved peoples under Soviet Russian, and formerly under Tsarist Russian misrule, to live their own free and independent life within their own ethnic territories.

3. Apply the Truman Doctrine with all of its consequences not only to the free peoples who are resisting the spread of Communism, but also, and first of all, to the peoples enslaved by Soviet Russia, particularly the Ukrainian people, who are fighting against Red tyranny.

It is an acknowledged fact that as long as Soviet Russia dominates practically one fifth of the earth and at the same time threatens to occupy more of it, there can be no just lasting peace.

Therefore we appeal to you, Sir, to take all possible steps not only in defense of free peoples whom Communism threatens but also in defense of those enslaved ones who are behind the Iron Curtain. For by doing so you will thereby weaken internally our antagonist, Soviet Russia, in the present cold war, and at the same time, deprive it of its war potential and of its threat to peace and security of all liberty loving nations.

Chief among those enslaved peoples are the Ukrainian people. Moral and material aid to them by our country will strengthen them, help them regain their national liberties and make them truly an effective ally of the United States of America.

Respectfully yours,
Dr. Paul Dubas
Chairman of the Convention.
Ukrainian National Association

Приявні на Конвенції делеґати ухвалюють ці резолюції маніфестаційно встаючи з місць.

Дел. від. 464 пропонує вислати подібну резолюцію до канадійського Парляменту, а це тому, що членам У. Н. Союзу є рівнож громадяни Канади.

Д. Галичин на це подає, що резолюції до представників американського Уряду висилаємо тому, що Конвенція відбувається в Америці; висилка резолюції до Канади була б безпідставною.

Представлений предсідником Конвенції, Д-р Дубасом, інж. Володимир Коссар, як голова Краєвої Екзекутиви Українського Національного Об'єднання — (УНО) і Українського Осередку Культури і Освіти, складає Конвенції УНС привіт від українців Канади.

Інж. Коссар зокрема підкреслює ідейну спорідненість УНО в Канаді і УНС в ЗДА, головно, як йдеться про наставлення до України, українських змагань та допомоги для них. Співпраця Українців на американському континенті призвела до створення Пан-Американської Української Конференції.

Іменем Українського Осередку Культури і Освіти інж. Коссар висловлює У. Н. Союзові запевнення глибокої вдячности цеї інституції за моральну і матеріяльну допомогу, яку вона одержує від У. Н. Союзу.

Член Пресової Комісії Микола Олексик подає в цьому місці, що в понеділок була згадка в американській пресі про нашу Конвенцію.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТОМ ГОЛ. КАСІЄРА Р. СЛОБОДЯНА

В дальшому приступлено до дискусії над звітом головного касієра п. Р. Слободяна, до якої зголосилися делеґати відділів: 218, 316, 39, 21, 8, 336, 204, 361, 427 і 370.

На запит дел. від. 218, чи Еґзекутива знала про це, що Союз докладає на „Свободу" з адміністраційного фонду, Р. Слободян подає, що про те всі знали, що ми за останні чотири роки на видавництво „Свободи" доплатили $74,000 тому, бо кошти видавництва збільшились в три рази, а члени платили дальше тільки 30 центів місячно.

Дел. від. 316 подає, що УНСоюз зріс на 10,000 нових членів, як рівнож в майні на майже три мільйони долярів, а оцінка грамот зменшилася. Чому це так є?

Р. Слободян відповідає, що причиною цього є це, що УНС через 8 років платить високі дивіденди й тому є упадок резерви на оцінці грамот. Рівнож давніше інвестиції приносили більше відсотків, а що найважніше, давніше оцінка грамот була обрахована на підставі 3½ відсоткової табелі, а тепер на підставі 3 відсоткової.

Дел. від. 316 питається, як є платні організатори, на що Р. Слободян вияснює, що висота платні є залежна від зорганізовання скількости членів. Докладніше висоту виплачених платень організаторам можна знайти у звіті на 27 сторінці.

Дел. від. 316 запитує, чому деякі організації платять більшу дивіденду, як УНС, на що Р. Слободян відповідає, що УНС в порівнянні з асекураційними компаніями та іншими організаціями виплатив досі своїм членам більше дивіденд ніж інші.

Дел. від. 39 просить вияснення, чи УНС платить „Свободі" за праці, які є друковані в друкарні, на що Р. Слободян відповідає, що так.

Дел. від. 21 питає, скільки є платних редакторів та яка є висота їх платень, на що Р. Слободян відповідає, що д-р Мишуга одержує $5.000 і працюють в редакції д-р Демидчук, Драґан, Шумейко. Крім них є платні кореспонденти.

Дел. від. 8 запитує, чи УНС виплачує посмертне коли член згине в летунській катастрофі. Р. Слободян відповідає, що у нас нема ніякого обмеження і в такому випадку платимо посмертне. Одночасно цей делеґат питає, скільки нагороди дістають організатори за нових членів.

Р. Слободян відповідає, що кожний організатор має іншу умову і оплачується їх залежно від скількости зорганізованих нових членів.

Дел. від. 336 запитує, чи студенти, які дістають стипендії від УНС, звертають їх, на що Р. Слободян відповідає, що до цього часу звернули стипендії тільки сімох членів. Тепер заходить питання, чи не було б краще вдержати стипендії а фінансувати видання книжок в англійській мові.

Дел. від. 204 запитує, чому є забагато ульокованих грошей в бондах на малий процент.

Р. Слободян вияснює, що інвестиції в гіпотеках на великий процент показалися в часі депресії дуже рисковними. Краще мати інвестиції в бондах, хоча з малим заробітком. Тому, одначе, що ми мали великі труднощі з реальностями, ми тепер інвестуємо в бондах.

В дальшому дел. від. 204 питає, скільки витрачується на кошти подорожі, на що Р. Слободян відповідає, що кошти подорожі організаторів є залежні від кількости зорганізованих нових членів.

Дел. від. 361 питає, чи секретар відділу може одержати зворот грошей, які заплатив він за нових членів.

У відповідь Р. Слободян вияснює, що це тяжка проблема, бо після асекураційних законів вкладку можна звернути тільки з резерви на грамоті члена, а новий член такої резерви ще не може мати.

Дел. від. 427 заявляє, що відносно плачення вкладок за нових членів, секретарі повинні, при записуванні нового члена, стягнути вкладку на покриття перших видатків та щоби не приєднувати членів на кредит.

Дел. від. 370 питає, чому осідок УНС не перенесено до Ню Йорку, що було піднесене на попередній Конвенції, що мав рішити Уряд. Ми повинні мати свій дім, щоби заощадити гроші та відбувати Конвенції у своюму власному домі. Рівнож повинні ми мати свій дім для старців. Продовжуючи, делеґат подає, що коли члени позичають 100 або 200 долярів, мусять платити великий процент.

Р. Слободян вияснює, що дому для УНС не можна купити в Ню Йорку за сто чи двісті тисяч долярів але такий дім коштував би великі суми. Конвенції уряджуємо в різних містах, бо це пропаганда У. Н. Союзу і української справи між американцями, як це було, наприклад, з Конвенцією у Вашинґтоні. Процент від позичених грошей на грамотах є низький, бо виносить тільки 4 процент.

На цьому закінчено дискусію над звітом головного касієра Р. Слободяна.

Дел. від. 316 запитує, чому посмертні оголошення є такі малі, на що Д. Галичин відповідає, що багато членів звертається з домаганням до „Свободи", щоби вони були якнайменші, а оставити місце на інший матеріял. В дальшому згаданий делеґат питає, чому не було згадки про процес о. Клодницького, на що Д. Галичин відповідає, що перебіг процесу був подаваний щоденно в „Свободі", а вислід був такий, що УНС звільнено, а лише редактор д-р Мишуга покараний гривною $1,000.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ КОНТРОЛЕРІВ

У дискусії над звітами контрольорів, дел. від. 204 заявляє, що „дякує контрольорам за їх звіт, бо крім реклями про себе — про майно Союзу нічого не згадували".

Голова Контральної Комісії, Д. Капітула, відповідає, що він сказав у свойому звіті це, що знайдено все в порядку й так, як заподано у звіті головного касієра. Рівно ж згадав він, що на бондах є дуже малий процент зарібку.

Дел. від. 217 подає, що у друкованім звіті на стороні 40 є подано, що поодинокі відділи є довжні $9,000. Д. Капітула вияснює, що згаданий довг є вже вирівняний.

Дел. від. 39 запитує, скільки днів потрібно на перевірку Союзового майна, на що відповідає Д. Капітула, що для провірки приходів та розходів УН Союзу та редакції „Свободи", позичок членам, — потрібно 6 днів.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ ГОЛОВНИХ РАДНИХ

У дискусії над звітами Радних, дел. від. 194 заявляє, що на основі їх звітів він бачить, що вони не проявили ніякої активности. Радні повинні допомагати і відповідати за працю в Союзі. Тимчасом, їхня праця полягає тільки на ребленню окружних зборів. Деякі з радних відповідають, що справа так не мається, бо вони працюють теж над приєднуванням нових членів.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТОМ ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА „СВОБОДИ"

Дел. від. 361 запитує, чи не краще було б замість Тарзана друкувати щось кориснішого, наприклад рисунки з історії України. Д-р Мишуга відповідає, що є читачі, які доконче хочуть мати Тарзана, а деякі кажуть, що їхні діти навіть вчаться на Тарзані по українськи читати. Тарзан коштує дуже мало. Певно, що було б краще мати образки з історії України, але це вже коштовна справа, а наші фінанси дуже слабі.

Дел. від. 130 питає, чому друкуємо раз „република", а другим разом „республіка", на що д-р Мишуга відповідає, що обидва слова добрі, але „республіка" відповідає т. з. „академічному правопису" і тому краще вживати цього слова. Недомагання щодо правопису і мови є в першу чергу тому, що нема одної редакційної сили, яка вважала б на одностайність, або, іншими словами, є замало сил у редакції.

Дел. від. 204 запитує, чому не поміщується звідомлень про православний рух, як от про з'їзд православної молоді, а це шкодить УНСоюзові. Д-р Мишуга відповідає, що маємо в Америці католицькі, православні й протестантські газети і там є багато місця для таких справ. „Свобода" це народний часопис. Як такий він містить матеріяли, які відносяться теж і до нашого церковно-народного життя, але в обмеженому об'ємі. Молодь, про яку тут мова, навіть не надіслала редакції запрошення на свій з'їзд. Ми вже звикли, що не можна вдоволити ніякої релігійної групи. Коли ми, наприклад, робимо заввагу, що не можемо містити допису про ювілей, витання чи прощання якогось священика, бо при тому не зібрано нічого на народні потреби, то з цього зараз шириться поголоска, що „Свобода" є проти тої чи другої релігійної групи. Так було в кількох випадках, хоч ми вже стільки разів проголошували, що про того роду імпрези даємо місце на згадку в „Свободі" тільки тоді, коли при такій нагоді була збірка на добрі загально-народні цілі.

Дел. від. 204 заявляє, що замість ставити питання, які тут чуємо, краще зробимо, як подякуємо редакції „Свободи" за таке добре редагування нашої газети, якою можемо сміло гордитись. Усі ми добре знаємо, в яких важких обставинах ця газета видається. Аби тільки це мати більше вістей з Південної Америки про життя тамошніх українців, як в Арґентині, Бразилії, Параґваю, Чілє і т. п.

Дел. від. 152 питає, чи не можна діставати більше оголошень від американців, на що д-р Мишуга відповідає, що колись було легше дістати, а тепер дуже важко, особливо для таких газет, які не є місцевими. Так є з усіми газетами, що не є видавані в англійській мові. Поляки стоять під тим оглядом дещо ліпше, бо вони мешкають у таких містах, як Шікаґо чи Дітройт, компактною масою і живе їх там по кілька сот тисяч.

Дел. від. 194 питає, чому не продається „Свобода" на стендах та чому редактор не відповідає на різні речі, що відносяться до „Свободи" та які є в інших газетах і чи він взагалі це читає. Д-р Мишуга відповідає, що „Свобода" не входить в ніяку полеміку, оскільки це можливе, але й не відказується від неї, коли йдеться про якісь дійсно важні проблеми. Чисте безглуздя та напасті збувається мовчанкою. Теж не доливається оливи до вогню, коли мати на увазі ті гострі полеміки, якими довгий час наші часописи та журнали були прямо завалені. Де тільки „Свобода" могла, там намагалась сумлінно звертати наші уми і серця на щось інше, як гризню. На стендах не було „Свободи" довшими роками тільки тому, що „Свобода" — маючи такий поважний недобір, — не могла позволити собі доплачувати кожного місяця по $200, а стільки вона доплачувала давніше.

Дел. від. 459 робить заввагу, звернену до делеґатів, що до критики, то ми завжди готові, а зате нема кому говорити про потребу збільшення фондів „Свободи", щоб вона могла в першу чергу далі існувати хоч такою, якою досі була.

Дел. від. 316 запитує, чому нема відповіді на статтю „Українського Голосу" та чому „Свобода" пише так багато про кардинала Міндсенті, коли мадяри наші вороги. Д-р Мишуга відповів, що подав уже причини, чому оминається несуттєву полеміку. Ми любимо свій нарід, але не є шовіністами. Всяке мучеництво за ідею, а ще таке, що спричинене Москвою, мало, має і матиме в „Свободі" місце. Згадуючи про кардинала Міндсенті, маємо куди більше моральне право вимагати від других, щоб згадували теж за мучеництво українських єпископів.

Дел. від. 371 питає, чому від смерти бл. п. Мурашка „Свобода" постійно припізнюється. Д-р Мишуга вияснює це виною листоносців, бо газета йде на пошту в тому самому часі, що давніше.

Дел. від. 341 каже, що не треба поміщувати гумористичних оповідань, бо вони не смішні, а замість того краще видавати урядникам поради, як краще й скорше діставати членів до Союзу. Він є теж проти статтей про українські справи англійською мовою, бо вони приспішують асиміляцію. Д-р Мишуга відповідає, що оповідання були добрі й відомих авторів, а про УНСоюз видруковано сотні статтей та порад. Статті по-англійськи якраз учать нашу молодь любити Україну, її культуру та славне минуле і ними гордитись.

Дел. від. 39 питається, скільки коштувало б видавати „Свободу" щоденно на 4-ох сторінках а в неділі на 6-ох сторінках, на що ред. Мишуга подає, що точної відповіді дати не може, одначе це потягнуло б за собою 10 до 12 тисяч долярів річно.

Дел. від. 158, хотячи відповісти новим іміґрантам на їх завваги, що Тарзан заставив нас читати „Свободу" і є люде, які перше читають Тарзана а потім новинки.

Дел. від. 158 заявляє, що з огляду на це, що всі звіти Головних Урядників і Головного Редактора прийнято, — вносить дати заяву довіря Урядові і Редакції за їхню працю для добра У. Н. Союзу. — Внесення це піддержують дел. від. 471 і 477.

Предсідник Конвенції Д-р Дубас відчитує надіслані привіти, а це від:

Пан.-Американської Української Конференції з Ню Йорку, підп. Степан Шумейко; Українського Конґресового Комітету Західної Пенсилвенії, підп. Вол. Кульчицький; Інституту Заочного Навчання при Українському Вільному Університеті в Мюнхені; Відділу 179, Ст. Люїс, Місс., підп. Петровський; Відділу 42 УН Союзу, Пассейк, Н. Дж., підп. Лелет; Відділу 230 УНС. Йонґстовн, О., підп. Михайло Савчак; Союзу Українок, відділ в Клівленд; Івана і Степанії Паливода, Клівленд; Відділу 370 УНС, Ню Гейвен, Ко. підп. Марущак; Відділу 223 УНС, Вилкс Бері, Па, підп. Барнас; Українсько-Суспільно-Господарської Ради, Ню Йорк, підп. Паливода; Наукового Товариства ім. Шевченка, Ню Йорк, підп. М. Чубатий; Наукового Товариства ім. Шевченка, Мюнхен, підп. проф. Кузеля; Українського Ощадностевого Банку, Клівленд, підп. Волянський; Організації міста Шікаґо, підп. Гульчій;

На цьому закінчено другий день нарад.

Третій день Конвенції

Голова Конвенції відкриває ранішну сесію о год. 8,30 рано та просить секр. Баранюка відчитати протокол з другого дня нарад.

До дискусії над відчитаним протоколом зголосилися делеґати відділів: 361, 39, 292 і 219.

Дел. від. 361 заявляє, що в протоколі пропущено його запити: „чи можна щось зробити в справі фінансових втрат за суспендованих членів, які ще не мають резерви на грамотах а за яких відділ заплатив? „Чому У. Н. Союз не інвестує грошей на морґеджі гарантованих державою т. зв. Ф. Г. А., які приносять 4 відсотків?

Дел. від. 219 заявляє, що в протоколі прочитано Український Голос, а має бути Громадський Голос.

Дел. від. 229 пропонує, щоби в протоколі уміщувано призвища делеґатів біля числа відділу, бо в одному відділі може бути більше делеґатів.

На внесення дел. від. 292, піддержане дел. від. 175 і 295, протокол з поправками прийнято.

ЗВІТ СТАТУТОВОЇ КОМІСІЇ

Приступаючи до дальшої точки конвенційної програми, а це до звіту Статутової Комісії, предсідник Д-р Дубас просить д-ра Галана, як предсідника Статутової Комісії, до зложення звіту.

Д-р Галан звітує, як слідує:

„Пане Предсіднику! Світла Конвенціє!

Рішенням Еґзекутиви У. Н. Союзу Статутова Комісія зібралася в домівці У. Н. Союзу в Джерзі Сити дня 18. ц. м. під проводом діючого предсідника Германа та уконституувалася так: Д-р Володимир Галан зі стейту Пенсилвенія, голова, Богдан Зелений з Канади, та Г. Лучанко з Ню Йорку і М. Отрок з Нюарку — члени Комісії.

Справу зміни точок статуту зреферував гол. рек. секретар Д. Галичин та передав Комісії усі проєкти, які наспіли від відділів в числі 36.

Всі ці проєкти охопили ціле Союзове життя та порушили усі наші проблеми:

1. Організаційні питання як: представництво відділів на Конвенції; склад виконних органів; організація в Канаді; винагорода відділових урядників; творення нових відділів.

2. Питання самого обезпечення та його родів: — Нові грамоти, вік та обезпечення від нещасливих випадків; підвишка віку на грамотах; полекші старшим членам та розподіл дивіденди, зменшення проценту від позичок; зміна спадкоємців.

Як члени братської організації, наші члени і відділи думають про майбутнє та хочуть покласти підвалини до ще більшого розвитку. Тому вони в своїх проєктах цікавляться теж і тим:

Коли поставимо свій приют У. Н. С? Як складати національний даток? Як допомагати нашим братам і сестрам в Европі? Як піддержати ціле наше національне життя, з'єднавши усі наші допомогові організації в одну могутню силу?

І коли проєкт відділу деколи представляє може тільки одну сторінку, то їх цілість торкається цілого Союзового життя і становить власне це живуче звено, якими є наші відділи, які спільно будують величаву будівлю, якою є наш У. Н. Союз. І цим відділам, які надіслали свої проєкти, Статутова Комісія складає щиру подяку.

Зміни статуту є двох родів:

1. Ті, які наша Конвенція може довільно змінити і

2. Ті, яких вимагають стейтові власті, на що ми — як Конвенція — не маємо ніякого впливу, хиба їх прийняти або відкинути.

Після прочитання статуту, провірення всіх надісланих відділами проєктів, по основній дискусії з членами Еґзекутивного Комітету, Статутова Комісія рішила предложити Світлій Конвенції проєкти зміни статуту, резолюції, завваги та поправки.

Поодиноко д-р Ґалан пропонує:

Параґраф 25: після речення „головний касієр", замінити наступне речення на „3 членів Головної Контрольної Комісії", і щоби ця контроля відбувалася раз в рік, а в міру потреби більше разів.

В дискусії над зміною параґрафу 25 статуту голос забирають делеґати відділів: 146, 20, 218, 477, 158, 414, 106, 432, 234, 345, 58, 238, 67, 361, 271, 362, 120, 336, 92, 204, 74, 125, 39, 8, 83, 158, 126, 206, і 301.

Дел. від. 146 заявляє, що контроля може відбуватися раз в рік, але не треба зменшувати числа контрольорів, цим самим є проти зміни цеї точки статуту. Цю думку поділяє дел. від. 20.

Дел. від. 218 домагається опінії одного з Головних Урядників і Контрольної Комісії.

Гол. Касієр Р. Слободян подає, що не боїться контролі, бо стейтова влада переводить її докладно що чотири роки, одначе уважає, що зменшуючи число контрольорів з 5 на 3 — за чотири роки Союз заощадив би 10,000 долярів.

Гол. секретар Д. Галичин заявляється рівнож за зменшенням числа контрольорів, наводячи, що У. Н. Союз є одним з 204 братських допомогових організацій, які мають 5 контрольорів, натомість інші організації, які є богатшими та мають більше членів, мають тільки по 3 контрольорів.

Дел. від. 477 і 177 є проти зміни цього параґрафу статуту.

Дел. від. 158 уважає, що як ми хочемо зменшити число контрольорів, ми повинні рівнож обнижити число радних, наводячи, що сама контроля „Свободи" вимагає два дні часу й тому є проти зміни цього пункту, додаючи, що стейтова контроля є для стейту, а наша контроля є для нас.

Дел. від. 414 пропонує, щоби кількість контрольорів оставити а ощаджувати на чому іншому, бо державна контроля не провіряє чи господарка Союзу є проваджена добре й тому є проти зміни цього параграфу.

Дел. від. 106 уважає, що є деякі недобори, тому він є за зміною.

Дел. від. 432 є проти зменшення числа контрольорів, бо вони є рівнож на те, щоб допомагати вести господарку в Союзі, пропонуючи, щоби всі комісії були почесні і безплатні.

Дел. від 234 заявляється за зміною, а дел. від 345 є проти зміни.

Дел. від. 58 уважає, що контроля повинна відбуватися один раз на рік, одначе число контрольорів не повинно змінятися.

Дел. від. 238 є за зміною числа контрольорів з тим, що вони в своїх звітах повинні говорити про свою працю, а не про свою кандидатуру.

Дел. від. 67 висловлюється за зміною числа контрольорів і контроля повинна відбуватися один раз в рік.

Дел. від. 361 пропонує покликати гол. контрольора Капітулу для висказання своєї опінії, чи потрібно 5 контрольорів чи тільки 3.

Дел. від. 271, 130 і 336 є за зміною до 3 контрольорів з тим, що вони повинні мати певні кваліфікації.

Дел. від. 362 і 97 є проти зміни. Дел. від. 204, як бувший контрольор, заявляє, що 3 контрольори є вповні вистачаючі.

Дел. від. 74, 125 і 39 заявляються проти зміни. — Дел. від. 8, Герасимів, висказується за зміною, згідно з проєктом Статутової Комісії.

Предсідник Д-р Дубас покликує гол. контрольора Капітулу, який заявляє, що, знаючи обставини в Союзі, він є проти зміни бо 5 контрольорів мають досить праці, додаючи, що стейтова контроля є для стейту, а Контрольна Комісія є для нас. Ощадність повинна бути зроблена в іншому напрямі.

Предсідник Д-р Дубас просить Д-ра Галана, як предсідника Статутової Комісії, щоби він висловив свою думку.

Д-р Галан заявляє, що ці, які бажають зміни цього параґрафу статуту, це їхня добра воля, одначе більшість делеґатів є проти зміни. Тому він, як голова Статутової Комісії, піде на компроміс, а іменно, щоби оставити дальше 5 контрольорів з тим, щоб контроля майна відбувалася лише раз в рік.

Дел. від. 292 Д-р Кібзей заявляє, що покликано Капітулу а не покликано його, додаючи, що контроля має право сказати, що вона вважає за відповідне.

На внесення дел. від. 83, піддержане дел. від. 119 і 109, рішено замкнути дискусію на цю тему, а голова Статутової Комісії формулує компромісове внесення в тому напрямі, щоби число контрольорів оставити п'ять, з тим, що контроля майна УНСоюзу має відбуватися один раз в рік. Конкретно параґраф 25 статуту оставити без змін, а в параґрафі 40 замінити фразу „як два рази до року" на „не менше, як один раз до року".

Це внесення піддержують дел. від. 158, 126 і 206.

Дел. від. 301, забираючи голос в справі внесення Д-ра Галана, пропонує, щоби контроля була раз в рік а в міру потреби більше разів.

Тут д-р Галан пропонує, щоби у п'ятому рядку параґрафу 40 змінити на раз до року і мусить відбутися раз в рік.

Вкінці внесок д-ра Галана, підданий під голосування, переходить більшістю голосів. Проти цього внесення є 12 голосів.

В дальшому д-р Галан, як голова Статутової Комісії, пропонує, щоби параґраф 26 статуту в шостій лінійці, що кінчиться словами: „з тим виїмком" додати: „головними радними можуть бути вибрані також повноправні члени, що досі не є дійсними громадянами згаданих країн, але зложили вже свої офіціяльні деклярації стати громадянами Злучених Держав Америки чи Канади".

(Дальше буде).

Др. Ростислав Сочинський

Чи існує охорона перед атомовою зброєю?

1)

В цей час, коли пишемо ці рядки, американська публічна опінія дуже живо займається проблемою оборони проти атомової бомби. На цю тему появилась окрема публікація на 438 сторінок, видана Департаментом Оборони й Комісією Атомової Енерґії та майже вся щоденна американська преса пише на цю тему статті, з яких на окрему увагу заслуговують праці В. Л. Лоренса в „Ню Йорк Таймс".

Завдання їх — повчити широкий загал про оборону цивільного населення при атомовому нападі, неминучому на випадок війни з Росією, якій вдалось через зраду здобути таємниці цієї грізної зброї.

Тому, що багатьом читачам ці джерела мало а то й зовсім недоступні, хочемо хоч в загальних рисах познайомити їх з цими, так важними сьогодні питаннями, зокрема їх медичними аспектами. Матеріяли які використовуємо, це — вище згадані публікації, а також досвід очевидця — американського лікаря, що перебував деякий час по закінченні другої світової війни в Японії, а з яким автор цих рядків мав нагоду зустрітись.

Як довго атомова зброя була, зі зрозумілих причин, прислонена серпанком таємниці, мало зналось про наслідки її ділання, а серед суспільства витворилось переконання, що людина проти неї безсильна.

Одначе досвіди зібрані в Японії при кінці минулої війни, а також вже пізніші, експериментальні вибухи атомової бомби в Аламоґордо та Бікіні показали, що вже саме знання про її ділання і оборону спеціяльно вишколеним персоналом, а також усвідомлення широких мас про її засоби, можуть врятувати життя соткам і тисячам людей.

Ділання вибуху атомової бомби на людей в засаді ті ж самі, що при звичайних бомбах, одначе з деякими додатковими чинниками. Механічні поранення через руйнування будинків в обох випадках грають найважнішу ролю; Одначе атомова бомба витворює крім того незвичайну скількість чорячі (підчервоне проміння) світла (позафіолетне) і т. зв. ядерного промінювання (ґама та інше проміння).

Коли людям, що перебувають в промені до пів милі від місця вибуху, у 90 відсотках грозить неминуча смерть, то для інших, що знаходяться в просторі до одної милі (35% смертности) і дальше (тільки 2%) існують вигляди на рятунок перед смертю й утратою здоров'я при достатній і своечасній медичній помочі. Брак її, тисячі японців поранених у Гірошімі — заплатили життям.

Пригляньмося ближче можливостям поранення і ушкодження організму людини діланням вибуху атомової бомби і їх лікуванні.

Поранення рухом повітря

Цю небезпеку приносить сила самого вибуху через інтензивний рух повітря, майже в два мільйони разів сильніший, як при вибусі звичайної бомби, такої ж ваги. Очевидно ділання цієї сили залежне від того, чи бомба кинена у воду, чи вибухає в повітрі, чи на поверхні землі; залежна також від заслони, за якою хорониться людина.

Саме поранення наступає при контакті повітря з поверхнею тіла, зокрема харчевим проводом (шлунок, кишки), легенями, вухами й затоками, що комунікуються з носом.

Розвал будинків і металеві відламки самої бомби викликують посередні поранення: роздушення, зломання костей, контузії та різного типу рани.

Поверховні поранення відламками розбитого шкла зустрічаються при кожному сильнішому вибуху, але в Японії ці шкляні кусочки діставались навіть на 3 цм. (понад 1 інчу) під шкіру.

Досвід зібраний при лікуванні японських пацієнтів показав, що механічні ушкодження тіла і їх ускладнення вели до інфекцій, зголоднінни (через неспроможність приймати поживу), утрати крови чи взагалі плинів організмом, себто факторів, характерних для ділання також звичайних бомб.

Поранення горяччю і світлом

Попечення тіла викликає горяч, що промінює з місця вибуху атомової бомби, а також вогонь, що постає в руїнах. В Японії не занотовано поважніших ушкоджень від ділання світла (позафіолетного проміння). Навіть ті, що дивились на експлозію, тільки переходово тратили зір. У деяких висліджено темніше забарвлену шкіру.

Попечення горяччю, залежно від їх ступня, характерні червонінням шкіри (1-ий ступінь), поставанням міхурів (2-ий ст.), або ж утворенням усіх верств шкіри (3-ій ступінь). Небезпека таких попечень залежна не так від їх ступня, як від їх обсягу у відношенні до цілої поверхні шкіри.

Ділаючою силою тут — промінююча горяч, а не гарячий газ, так як при інших вибухах (звичайна бомба, або ж бензина). Такі попечення легко пізнати; вони мають гостро зарисовані краї та й зустрічаємо їх тільки на частинах тіла, що були звернені до місця вибуху. Нема їх на місцях, що були, так би мовити, затінені. Одно вухо, наприклад, може бути жахливо попечене, але шкіра поза вухом — ненарушена.

Одежа, що не пристає тісно до тіла, дає певну охорону перед такими попеченнями, а навіть її колір відіграє чималу ролю. Білий колір відбиває (рефлектує) промінюючу горяч, темний же її абсорбує.

Попечення вогнем

Такі попечення мали місце в Японії здебільша тоді, коли людей ув'язнили руїни завалених будинків, що пізніше горіли.

Пожежі можна сподіватись після вибуху майже кожної бомби і його викликає не тільки промінююча горяч, запалюючи дерево і взагалі легкі матеріяли, але й будинки, що, завалюючись, перекидають горіючі печі, зривають наладовані електричною струєю дроти, руйнують газові проводи.

Після вибуху атомової бомби небезпеку пожежі збільшує ще своєрідна т. зв. вогняна хуртовина, викликана зривом після вибухової хмари й сильний подув повітря ззовні до осередка вибуху. Вогняна стихія шаліє тоді без перешкод, бо увесь протипожарний апарат на 70% (як це було в Японії) спаралізований: знищені авта й моторові сикавки, вбиті пожарники, утруднена комунікація, — через завалені відламками вулиці, унеможливлена достава води...

Попечення, що постало в таких випадках від ділання полум'я, майже цілком не відрізняється від звичайних попечень яким-небудь вогнем. Коли такі попечення не скомпліковані іншими ушкодженнями, наприклад через ділання ядерного промінювання, то й прогноза (передбачування перебігу й наслідків даної хвороби) буде однакова.

Найбільш небезпечний момент тут — це інфекція. Від старанного і вмілого лікування жертв, що переживуть катастрофу, залежить чи вони не залишаться на ціле життя каліками через контрактури (скорочення шкіри, м'язів, стегон), чи келоїди (новотвори, що постають в близнах).

Щоб мати хоч малу уяву про обсяг засобів потрібних для помочі жертвам, вистачить знати, що ідеальне лікування попеченої людини вимагає затруднення трьох кваліфікованих сестер і помічного матеріялу, що містить в собі не менше, як 42 танки кисню, 2,7 милі ґази, 36 пайнтів (1 пайнт — 0,57 літри) плязми, 40 пайнтів чистої крови та 100 пайнтів інших рідин, не вчисляючи лікарств (морфіна, пеніцеліна тощо).

Коли взяти під увагу ще й вище згадані можливості катастрофальної суматохи й неладу після атомового нападу, щойно тоді стає нам ясно перед очима кольосальність зусиль і матеріяльних засобів, потрібних для протиатомової оборони, в підготовці якої мусить своечасно взяти участь крім урядових чинників усе населення загрожених теренів, не жалуючи ані сили ані грошей, бо від цього залежить „жити — чи — нежити" кожної окремої одиниці.

(Далі буде).

НОВОВИБРАНА ПРЕДСІДНИЦЯ Т-ВА НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ, п-ні Корма Морей з Клеркобурґу, Вірджінія, доповідає президентові Трумапові про збільшувані і щораз більше наглячі потреби урядової допомоги вихованню, без рівночасної федеральної контролі. Посередині є конґресмен Кліввленд Бейлі.

Російська політика Америки та народи поневолені Росією

(Докінчення зі стор. 2-гої)

Як серед республіканців, так серед демократів є теж прихильники радикальної розвязки російського комуністичного боляка, які пропагують превенційну війну проти Москви. Вони дораджують ужити запас атомових бомб, щоб завдати смертельний удар Росії та завести вже раз людський порядок на світі.

Ми були недавно свідками, що прихильник превенційної війни найшовся навіть в уряді президента Трумана; ним є секретар маринарки Метюз. Подібні думки висловив недавно авторитетний генерал летунства Андерсен а подібні думки загрозити Советам війною, як будуть закаламучувати світ, радив навіть президент пенсилвенійського університету Гаролд Стассен, визначний і впливовий республіканець.

Є деякі признаки, що американська закордонна політика зачинає поволеньки мінятися, хоч нема ще якихось маркантних познак відступу від політики стримування большевиків. Поперше з кінцем серпня відійшов з служби в департаменті стейту автор цеї політики, Джордж Кенан, як сказано, непоправний русофіл. Джордж Кенан пішов на дальші студії в Принстонськім університеті, сердешно прощаний своїми зверхниками, які обіцяли ще далі користати з його „знання Росії". Чи це тільки звичайні солодкі слова при відставці чи справжня відпустка, покищо годі збагнути.

Деякі зміни можна навіть завважити в останній промові през. Трумана до американського народу в справі корейської війни. В цій промові президент підкреслив, що Америка бореться в Кореї за незалежність всіх азійських народів Далекого Сходу. „Росія — говорив президент — ніколи добровільно не віддала ніякої території, яку вона забрала на Далекім Сході. **Вона ніколи не дала незалежности ніякій нації, що попала під її контролю... Це, чого ми бажаємо для народів Азії, це ті самі речі, яких ми хочемо для решти світу...** Проти марного та трагічного курсу диктаторства ми підтримуємо для всіх народів шлях волі, шлях взаємног співпраці та міжнародного миру".

Американська політика таки мусить піти по шляху, який вказує проф. Бирнгем; за ним стати мусить кожен українець, що любить Америку та старий свій край і бажає йому визволення. Тим шляхом скорше дійдеться до визволення, ніж баламутними стежками політики стримування комунізму по рецепті Джорджа Кенана.

Америка є демократичною країною, де публична опінія багато завважує теж і в справах закордонної політики. Тому американські українці, кожен у своїм окрузі, повинен використати всі констітуційні можливости демократичної держави, щоб скоро наступила зміна американської закордонної політики, та щоб у програмі цеї політики були теж і права визволення народів поневолених Росією, між ними теж і українського народу.

Ми вже маємо українських комбатантів, які беруть участь в з'їздах американських комбатантів. Теж і там треба видвигнути справу поневолення України та пригадати, що Україна нині одинока за залізною куртиною бореться своєю УПАрмією проти комунізму. Таку силу Америка повинна піддержати.

Наші діячі по всіх закутинах Америки повинні старатися нав'язати зв'язки зі своїми конґресменами та сенаторами та їм теж усно чи листовно пригадати потребу зміни американської закордонної політики щодо справи визволення народів поневолених червоною Росією, в першу чергу України. Така праця, це найкраща праця для Америки и України.

Стара політика Америки відносно Росії мусить уступити та зробити місце для великого хрестоносного походу Америки за визволення не тільки азійських народів, але також за визволення народів східної Европи та передної Азії, поневолених Москвою.

(Кінець).

Голоси Читачів

ПОФЕСТИВАЛЬНІ ДУМКИ

Оцих декілька думок про цьогорічний фестиваль української пісні і танку це не критика, а завваги українського глядача, що хотів би бачити українську імпрезу, в репрезентативній залі нюйорської метрополі" на гідній висоті.

В першу чергу усвідомім собі мету того роду імпрези. Відбувається конвенція української молоді Північної Америки. Кульмінаційним пунктом програми, розложеної на три дні, це фестиваль української пісні і танку. А фестиваль — це не тільки менше чи більше вдатні виступи хорів, співаків і танцюристів. Це щось більше. Фестиваль — то святочний обхід, то жертва цілопалення духа на честь української культури, воплоченої в пісні і танку. Кожний тон, кожне слово, і кожний порух у тому обході, то поклін Генієві української нації, то прилюдне засвідчення єдности сучасного покоління з тисячлітним походом нації у минулому, то приречення вірности їй в майбутньому. І тому не байдужі ні слова, ні мелодії пісень, ні характер, ні виконання танків, ні зовнішня форма тих, що їх виконують.

Отже чи можемо погодитися з включенням у програму П. Чайковського і то на першому місці? А дальше, чи може збудити в нас святий вогонь захоплення добутий зі старої шафи Давидовський, своїми неприродними і беззмістовними фугами? Чи можемо зрозуміти, що має спільного з українською піснею така бурлеска як Масачусетс? Прометей Стеценка? Так, тільки не на хор з одинадцяти співаків, до того без дзвінкого золота тенорів і без рокоту грому басів. Тай невже велику, українську, шикаґовську громаду стати на хор зложений тільки з одинадцяти співаків?

Якже представився досить показний числом, мішаний хор у цілій низці творів Леонтовича? Опрацьовані геніяльним композитором народні пісні мали в нас, слава Богу, відданих собі виконавців, О. Кошиця, Дм. Котка, Н. Городовенка і інших. І тому, інтерпретуючи їх, не будемо блукати навмання, а підемо шляхами, ними накресленими. І не кажіть, що не хочете повторятися, що шукаєте нових мистецьких доріг. От у мистецтві кисти візантійський стиль є тільки один і ніхто з мистців не відважиться вводити сюди свої примхи. Ось пісонька „Гра в зайчика", що в рухливім, вісімковім такті наслідує рим скоків зайчика. Чи ж можна співати її в ритмі скоків спутаного коня? Ось бадьора, розгульно-весела пісня „За городом качки пливуть". Хиба можна її співати на зразок дитячого лебедіння? І звідки взялося в „Щедрику" довжелезне „раллентандо" останнього такту, з короною на кінцевому тоні, коли автор на тому тоні прямо обриває пісню.

В „Запорожцю за Дунаєм" ми вислухали з приємністю гарно і з чуттям виконані сольоспіви і дуети пп. М. Боднар, М. Полиняк-Лисогір, П. Тарбі, О. Стецури, Б. Хабурського, та хорові пісні. Коби тільки в цілій акції було більше життєвої верви!

Танок, це певна ідея, виражена симфонією ритмічних рухів, на тлі відповідної мелодії. І тільки тоді танок стає артистичною креацією, якщо ті три первні зливаються в одну гармонійну цілість. А тому прекрасна „Гуцулка" під ніжно-сумовиту мельодію і мінливий у настроях „Аркан", тратять свій чар у бистрому темпі розгульного „козачка". Знову в танках „женці" і „косарі" весь чар у витриманій на центиметри ритміці рухів цілої групи.

До моментів, що підносили духа на висоту, належала, без сумніву, гра молодої скрипачки п. О. Чучман. Чисті тони і широкий розмах. А друга артистична рука фестівалю, то п. О. Дмитрів. І ніжно-тонко і твердо-міцно підкреслювало її піяно різні моменти свята.

Якщо хто чується діткненим цими думками, то прошу заздалегідь вибачення. Каже латинська пословиця: Плятон великий приятель, але більший приятель таки правда. А на майбутнє: Плян імпрези мусить бути опрацьований фахівцями до найменших деталів і то чимало часу наперед. В основі пляну мусить бути якась ідея. На естраду нікого без попередньої строгої провірки не пускати. Запросити до співпраці всю українську молодь, без різниці, чи вона родилася під сонцем східної, чи західної півкулі. Бо всіх родила одна українська матір.

Микола Кокольський.

ЗВІТ

ЗІ ЖЕРТВ, НАДІСЛАНИХ ДО ЗЛ. У. А. Д. КОМІТЕТУ (за місяць липень 1950 р.)

Скрентон, Па.: о. Володимир Терещук, чл. вкладка $5.00. **Мікізракс, Па.:** Іван Проненко, чл. вкладка $5.00. **Бруен, Па.:** М. Мостовий $5.00. **Ефрета, Па.:** Василь Стасюк, чл. вкладка $5.00. **Клифтон, Н. Дж.:** Український допомоговий Комітет при укр. парафії св. Николая, на акцію переселенчу, переслав А. Сороковський, $12.03. **Милвил, Н. Дж.:** М. Гандзюк, чл. вкладка і пожертва, $10.00. Марія Голуб, чл. вкл. $5.00. **Ню Бронсвик, Н. Дж.:** Антін Зарицький, чл. вкл. $5.00, пожертва $5.00. **Памптон Лейкс, Н. Дж.:** Григорій Литвин, чл. вкл. $5.00. **Перт Ембой, Н. Дж.:** Іван Ковалюк, чл. вкл. $5.00. **Ню Йорк, Н. Й.:** Український Конґресовий Комітет пожертва з 22-ої Конвенції УНС в Клівленд, О. $1,750.00. Український Конґресовий Комітет, з укр. національного фонду на допомогу студентам (до рук проф. Зенона Кузелі в Німеччині) $200.00. Олександер Білан, чл. вкл. $5.00. — До проголошених пожертв зі спільного „Свяченого" Переселенчого Осередка ЗУАДКомітету, проголошуємо ще додаткову пожертву Романа і Ярос. Ткача, які зложили $50.00. **Емстердам, Н. Й.:** Союз Українок, відділ Ольги Басараб, чл. вкл., переслала С. Гнатківська, $10.00. **Виндсор Лакс, Конн.:** Микола Ковалюк $10.00. **Бриджпорт, Конн.:** Відділ 223 УНС, Тов. св. Андрея, переслав о. Аба Бек $10.00. **Ню Брітен, Конн.:** Евдокія Гаврилич, чл. вкл. $5.00. **Шікаго, Ілл.:** Сергій Бачинський $5.00. Збірка з закінчення курсу англ. мови, пересл. О. Андрущко $11.00. Теодор Беліц, чл. вкл. $5.00. Григорій Паук, чл. вкл. $5.00. „Самопоміч" з переведеної збірки на переселенчу акцію, підчас посвячення й відкриття закупленої Вакаційної Оселі $75.20. Ілля Коцур, чл. вкл. $5.00. Олекса Корнилів, чл. вкл. $5.00. Роман Мартинюк, чл. вкл. $5.00. Олександер Наконечний, чл. вкл. $5.00. Дмитро Німилович, чл. вкл. $5.00. Володимир Тимщорак, чл. вкл. $5.00. О. Губчак, чл. вкл. $5.00. Мирон Ярошевич, чл. вкл. $6.00. **Кемпбел, О.:** Відділ 119 УНС, збірка в „День Матері", переслала Марія Білан $12.75. **Лорейн, О.:** Иосиф Новицький, чл. вкл. $5.00. **Орвелл,О.:** Дмитро Крук $5.00. **Клівленд, О.:** І. Візевський, чл. вкл. $5.00. **Міннеаполіс, Міні.:** Стефан Сокольський, чл. вкл. $5.00. **Д-р Я. Карабай, чл. вкл. $5.00. Гледис, Вірджінія:** Володимир Романів, чл. вкл. $5.00. **Рейфин, Ва.:** Василь Данилюк, чл. вкл. $5.00. **Олд Черч, Ва.:** Трофим Штепа, чл. вкл. $5.00. **Дітройт, Міш.:** Петро Трепет $10.00. М. Гагаля, чл. вкл. $5.00. Н. Малькович $5.00. **Балтимор, Мд.:** Данило Пісецький, чл. вкл. $5.00. **С. Августин, Флорида:** Микола Білан $10.00. **Гюдсон, Виск.:** М. Коплистий, чл. вкл. $5.00. **Пірлсє, Монтана:** Н. Н. $5.00. **Ст. Луіс, Мо.:** Тов. св. Володимира, відділ 179 УНС, пожертва з каси $25.00. **Сан Франсіско, Каліф.:** М. Мельник $5.00. **Енґлевуд, Кол.:** Укр. Амер. Орг. Денвер, чл. вкл., переслав Любомир Колтуняк, $10.00. **Делас, Тексас:** Ярослава Гносдьовська $20.00.

Зложили по $2.00: В. Черняк, Т. Нейпорани, С. Петрик, М. Черевко, А. Кочила, Марія Мигалік, Гр. і О. Лучко, Анастазія Глогусі, Теодора Тимчак, Т. Непик.

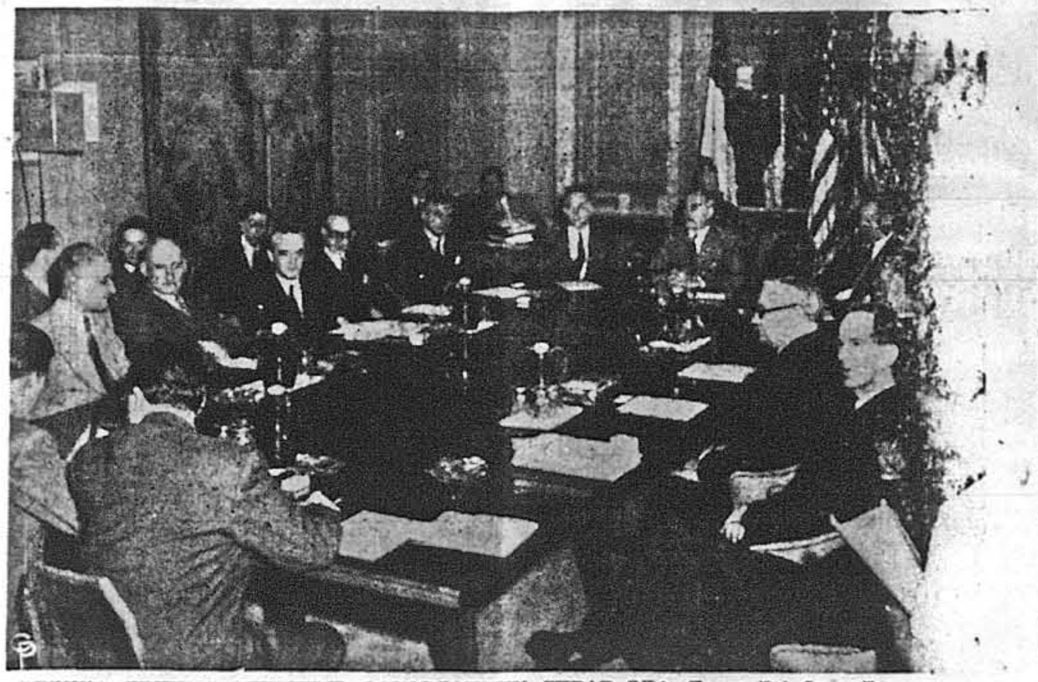
Зложили по $1.00: С. Батюк, П. Яцик, Анна Колодій, М. Василина, П. Машак, Т. Кушнік, М. Михаловський, Гр. Клименко, М. Сидоренко, П. Свистун, І. Мшанецький, Т. Глинянський, М. Дрозд, І. Иосва, О. Марусяк, І. Шапран, М. Вассвич, Г. Бура, о. А. Кість, С. Балишак, Й. Кулинич, П. Павліч, Н. Причка, М. Постолюк, М. Заяць, М. Вільчинська, Е. Колузняцька, Т. Турянська, Софія Микитка, М. Гос, І. Гурмак, П. Мекворад, Д. Дидик, П. Панчишин.

ПОШУКУВАННЯ

ОСОБИ, що мають якінебудь інформації про рідного Сергія КІППЕР, що попередно мешкав у Нюарку, Н. Дж., прошу зголоситися до: A. W. WASSERMAN, Attorney, 60 Park Place, Newark 2, N. J.

Я, АНТОНІНА БЕЗАНЮК, з роду БИБЕЛЬ, зі села Воловець, повіт Горлиці, донька Стефана і Юлії Бибель, пошукую свого рідного брата Юрка БИБЕЛЬ, котрий в 1939 р. замешкував під адресою 9 Crotton Terrace, Yonkers, N. Y. Хто про нього знає, або він сам, голоситися до: ANTONINA BEZANIUK, 10.267 — 95 St. Edmonton, Alta., Canada

Люба НАГІРНА зам. СОЛЯР, дочка Олени Нагірни з роду МІЩУК, пошукує вуйка Олександра МІЩУК з села Вілка, Волинь, і стрийного брата ПАХУНА зі села Бережанка, Волинь. Оба виїхали до Америки по першій світовій війні. Хто про них щонебудь знає, або вони самі, прошу ласкаво зголоситися на адресу: OSYP SOLAR, 604 Mill St., Bridgeport, Pa., U.S.A.

„ВЕЛИКА ТРІЙКА" МІНІСТРІВ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ЗДА, Британії і Франції продовжує свої важливі наради в Ню Йорку, головним предметом яких є оборона Европи перед сподіваною совєтською агресією. На фото: французький міністер Роберт Шуман сидить другий зліва з французьким амбасадором Генрі Бонетом по його правому боці. На кінці стола під прапором сидить державний секретар Дін Ачесон з амбасадором Филипом Джесупом праворуч. Британський секретар закордонних справ Ернест Бевин (в чорних окулярах) сидить по правому боці стола, а біля нього ліворуч сидить британський амбасадор сер Олівер Френкс.

НАРАДИ МІНІСТРІВ ЗАХ. ПОТУГ

(Докінчення зі стор. 1-шої)

якої кількости мала б бути збільшена федеральна поліція на підставі „принципової згоди" західних міністрів, але вже раніше висловлювано думку, що це мало б бути нових 25 до 30 тисяч. Крім того, міністри рішили рівночасно дозволити на „координацію" красвої поліції, що означає відповідну федеральну контролю над нею. До дальших рішень міністрів в справі Німеччини належить: 1. Тому, що немає виглядів щоби Совєтський Союз погодився на західні передумови мирового договору з Німеччиною та не вважаючи за вказане заключити такий договір сепаратно, міністри все ж таки вважають за необхідне закінчити все ще існуючий воєнний стан з Німеччиною, що буде зроблене, правдоподібно, спільною декляpацією; 2. Західно-німецькій республіці дозволиться на обмежені дипломатичні стосунки з деякими, але не всіми закордонними країнами. В тій цілі буде створене німецьке міністерство закордонних справ; 3. Контрольна влада високих комісарів буде дальше обмежена. На порядку нарад мало б бути теж турецьке прохання про прийняття до Атлантійського Пакту, що міністри вважають ще „передчасним і невказаним". Наради продовжуються і їх головним предметом залишається проблема включення Німеччини до спільної західно-европейської оборонної підготовки.

КРЕМЛЬ ХОЧЕ ОПАНУВАТИ ХАРЧОВІ ПРИПАСИ СВІТУ

Вашингтон, 13 серпня. — У змаганні до панування над світом, диктатори з Кремля склали плян опанувати напестів, як це виявляє департамент хліборобства. Все одно, чи це сталося припадково чи за якимсь пляном, Совєтська Росія вже тепер запанувала у центральній і західній Европі над землями, які мають надвишку харчових продуктів. В федеральним уряді застановляються над причинами нападу на Корею і приходять до висновку, що Росія хоче запанувати над басейном азійського рижу, тобто над Бурмою, Індокитаєм і Сіямом. Про це говорить ясно Стенлі Андрус, директор бюра чужинецьких рільничих відносин.

КАНАДА ЗБІЛЬШУЄ КОНТИНГЕНТ ДЛЯ КОРЕЇ

Оттава. — Чотири нові транпортові літаки і відповідно збільшений персонал буде доданий до канадського контингенту, що перевозить матеріяли з Канади до Токіо. У конференції з представниками преси віцемаршал повітряний комодор А. Д. Росс, що додаткові літаки будуть вислані на майдан у стейті Вашингтон, з кінцем місяця вересня. Це збільшить кількість канадійських перевозових літаків до 12, а кількість літунів з 400 до 430.

Крім цієї зміни стало звісним, що Канада хоче вислати до Кореї 15,000 вояків. Про це говорив міністер оборони Брук Клакстон у парляменті. В початках був плян вислати туди 4 до 5 тисяч людей. Одначе, коли проголосили набирання добровольців до армії, зголосилося 8,300 людей до Корейської Бригади. Вони виїдуть після Різдва, а дальший вишкіл дістануть вже в Японії.

АВСТРАЛІЯ ХОЧЕ ЗАКЛЮЧИТИ ТИХООКЕАНСЬКИЙ ПАКТ.

Президент Труман дістав від австралійського міністра закордонних справ пред'явлення заключити з Америкою союз для забезпеки, який міг би розвинутися в Тихоокеанський Пакт. Міністер Персі К. Спендер находиться під пору в Злучених Державах. Він очолює австралійську делегацію на нарадах Генеральної Асамблеї Об'єднаних Держав. Він обговорює цю справу з президентом і буде шукати нагоди точніше говорити про неї з секретарем стейту Ачесоном.

З цією справою вяжеться програма економічної допомоги для азійських країн на лад Пляну Маршала, який існує в Европі. Сенатор Гюберт Д. Гомфрі вийшов з проєктом висигнувати на початок пів біліона долярів на таку ціль. Він не згадував, які країни мали б бути допущені до такого пакту, заявив тільки загально, що економічна допомога стримала б похід комунізму в Азії. У промові в сенаті Гомфрі звернувся до „провідників нашої країни", щоб склали зобов'язання в цій справі перед Об'єднаними Державами.

ФРАНЦІЯ ВИБАЧАЄТЬСЯ ПЕРЕД БРИТАНІЄЮ ЗА ЖИДІВ

Париж, 14. вересня. — Французький заступник міністра закордонних справ, у відсутності Роберта Шумана, передав місцевому британському амбасадорові прохання про вибачення свого уряду за словну обиду і напасть на першого секретаря британської амбасади. Обиди і напасти допустилися „особи, що виходили з синагоги."

● Данія знову звернулася до міністрів закордонних справ трьох великодержав, що відбувають свої наради в Ню Йорку, пригадуючи їм свої інтереси в південнім Шлєзвіг-Гольштейні, якщо б мали вирішуватися територіяльні проблеми Німеччини.

„МІСС ЕВРОПА", 21-літня червоноволоса віденка Ганні Шаль, одержала свої конкурсові нагороди в Ріміні, Італія.

● Ватикан повідомив, що в Югославії перебуває в ув'язненні ще поверх 300 священників.

Для кращого завтра купуйте Бонди Перемоги.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА—ЦЕ СИЛА

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239, відбудуться в суботу, 16. вересня, в год. 8. ввечір. Біжучі справи буде полагоджувати секретар вже від год. 6:30 ввечір. Зогляду на вагу справ присутність усіх членів обовязкова. — Уряд.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 142, повідомляє всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що мають явитися в похоронним заведенню Гурин, 330 Елизабет Евню, в суботу, 16. вересня 1950 р., о год. точно 8. рано, щоби віддати останню пошану бл. п. Іванові Думанському, довголітньому членові Бр. і УНСоюзу. — П. Остапчук, секр.

САВТПОРТ, КОНН. — Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84, подає до відома всім членам і членкиням, що звичайні збори відбудуться в неділю, 17. вересня, в годині 4. попол. Просяться всіх старших і молодших і нових членів прийти на час і заплатити свої вкладки і забрати свої грамоти, відзнаки і платничі книжечки і полагодити справи, які будуть на деннім порядку. Збори відбудуться в галі У. Н. Дому, під ч. 279 Кінґс Гайвей Вест, Савтпорт, Конн. — Ю. Гоголь, предс.; М. Сендзік, кас.; П. Дудко, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. „Дністер", від. 430, подає до відома, що місячні збори нашого відділу відбудуться в неділю, 17. вересня, в Укр. Клюбі при Franklin St. Ми просимо всіх наших членів прибути на збори і вплатити вкладки, вирівнати залеглості та полагодити інші Союзові справи. — Р. Дяків, предс.; О. Вакай, секр.

ТАРЗАН, ч. 2429. Битва в глибинах.

Людоїд перевернувся вже вгору, щоб вбити, а Тарзан пірнув, щоб недопустити.

Колиховзьке тіло переплівало попри нього, малпочоловік вхопив за плавець.

Збитий зі шляху, людоїд схибив.

Аж тепер Діяна зрозуміла свою небезпеку.